

Výroční zpráva 2003

Zoologická zahrada Ohrada Hluboká nad Vltavou

příspěvková organizace Jihočeského kraje

373 41 HLUBOKÁ NAD VLTAVOU č. 417

Tel.: 00420 38 700 2211

Fax.: 00420 38 796 5445

e-mail: info@zoo-ohrada.cz

<http://www.zoo-ohrada.cz>

IČO: 004 10 829

Zřizovatel:

Jihočeský kraj, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice, IČO 708 90 650

Členství v mezinárodních organizacích:

Unie českých a slovenských zoologických zahrad - UCSZ

Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií - EAZA

Euroasijská regionální asociace zoologických zahrad a akvárií - EARA3A

Mezinárodní asociace vzdělávacích pracovníků zoologických zahrad - IZE

Členství v jiných organizacích:

Unie stanic pro handicapované živočichy

SLOVO ŘEDITELE

Další rok je za námi a na mně zůstala příjemná povinnost rekapitulovat. Příjemná proto, že o uplynulém roku mohu s uspokojením konstatovat, že byl úspěšný. Jistě nejvýznamnější událostí byla změna zřizovatele. Novým se stal Jihočeský kraj a z ročních zkušeností mohu konstatovat, že je dobrým zřizovatelem. Projevil zájem o rozvoj ZOO dle zpracované koncepce a nemalou částkou přispěl k přípravě území pro výstavbu nového areálu, jakož i k výstavbě nových moderních chovných zařízení na jeho území. Tím umožnil ZOO ucházet se o finanční prostředky z Evropské unie a dalších zdrojů, které by v případě úspěchu značně zrychlily modernizaci celé ZOO.

Po předloňských záplavách návštěvnost opět překonala hranici 220 tisíc a je čtvrtá nejvyšší v 65leté historii ZOO (a to i přes zvýšení vstupného). Domnívám se, že ZOO dosáhla maxima, další výrazný nárůst návštěvnosti ve stávajícím areálu nelze očekávat. Ostatně jeho rozloha by další nárůst ani neunesla. Je velmi potěšitelné, že lidé mají o dění v naší zoologické zahradě zájem, který projevují nejen její návštěvou, ale mnohdy i sponzorskými dary. Významný posun zaznamenala vzdělávací činnost ZOO, ať se již jednalo o nové naučné prvky instalované v areálu, tak i o každodenní práci ve školách. Bez těchto prvků si nelze naši ZOO již představit. Zcela novou zkušeností bylo pořádání nultého ročníku dřevosochařského sympozia se zaměřením na zvířata.

Ne se vším však mohu být spokojen. V každé oblasti práce naší ZOO bych našel nedostatky, které nejsou sice zásadní, ale přesto kazí výsledný efekt práce celku. Proto v roce 2004 zaměřím svou práci i na odstranění těchto vad tak, aby návštěvníci poznali další posun v kvalitě služeb, které jim můžeme poskytnout.

Tím se dostávám k roku 2004. Výhledy skvělé, přesto spousta práce, kterou si ještě nyní nedovedeme představit. Víme, že zřizovatel podpoří rozvoj ZOO i v tomto roce a proto musíme připravit neskutečné množství projektů, pracovat na přestavbě budoucí stanice pro hendikepované živočichy a přestavbě zastaralých chovných zařízení tak, abychom důvěru v nás vloženou neklamali.

Závazkem zcela jistě bude i to, že naše krásná ZOO oslaví 1. května 65. výročí založení. Důležitou zkouškou bude pořádání první putovní výstavy terarijních zvířat, dále zcela nové pojetí dětských divadelních dnů i dalšího ročníku dřevosochařského sympozia atd.

Práci, která je hlavním smyslem ZOO, tedy chov zvířat jsem si nechal na závěr. I tento rok přinesl další zkvalitnění kolekce zvířat dle koncepce rozvoje, další velké chovatelské úspěchy a další zlepšení podmínek chovu. A to vše i přes značnou personální obměnu zoologického oddělení a další problémy, které jsme museli řešit. Věřím, že v následujícím roce budeme ještě úspěšnější.

Na závěr bych chtěl konstatovat, že úspěchy naší ZOO jsou výsledkem práce celého kolektivu. Bez každodenní poctivé práce, bez ohledu na vlivy počasí, nelze zajistit provoz ZOO, natož její další rozvoj. Velmi si vážíme podpory zřizovatele Jihočeského kraje. V neposlední řadě chci poděkovat sdělovacím prostředkům, sponzorům a dalším příznivcům ZOO, kteří nám práci značně ulehčují.

Ing. Vladimír Pokorný
ředitel ZOO

PERSONÁL ZOO K 31.12.2003:

	Ing. Vladimír Pokorný Lucie Lepšová	ředitel sekretářka ředitele
Zoologické oddělení:	Mgr. Ivan Kubát Jitka Králíčková Radmila Čížková Josef Diesner Petr Bednář Václav Blažke Martin Drha Jana Chrtová Dalibor Krigar Jana Marková Kateřina Šmidmajerová Pavlína Tichá Marie Zigová Ing. Radek Luhan Petr Milisdörfer Petr Novák	zoolog, vedoucí oddělení kurátor, zástupce vedoucího odd. kurátor technický pracovník oddělení chovatel chovatel chovatel chovatel chovatel chovatel chovatel chovatel chovatel civilní služba civilní služba civilní služba
Provozní oddělení:		
Technický úsek:	Václav Bařka František Kalista Pavel Čížek Tomáš Mejda Jaromír Vácha	vedoucí oddělení technik, vedoucí úseku údržbář údržbář údržbář
Zahradnický úsek:	Martin Fučík Božena Jindrová Ladislav Kočvara	zahradník, vedoucí úseku zahradník zahradník
Oddělení ekologické výchovy a propagace:	RNDr. Roman Kössl Mgr. Kateřina Terentiewová Švihel Martin	vedoucí oddělení, zástupce ředitele ref. propagace, zoopedagog civilní služba
Hospodářsko-správní oddělení:	Ing. Bohumil Pouzar Ing. Milan Daněk Ljuba Daňková Dana Bubelová	ekonom, vedoucí oddělení finanční referent účetní pokladní
Externí spolupracovníci:	MVDr. Emanuel Krejcar Ing.arch. Václav Matějka Přemysl Vranovský	privátní veterinář architekt ilustrátor
Celkový počet zaměstnanců k 31.12.2003:		30 (bez civilní služby)
Z toho na mateřské dovolené:		1

V průběhu roku nastoupilo 6 nových zaměstnanců a odešlo 5 zaměstnanců

ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Mgr. Ivan Kubát

Zaměření naší ZOO, především na naší a evropskou faunu, nás omezuje ve smyslu získávání některých nových, pro návštěvníky atraktivních a v zoologických zahradách běžně chovaných druhů, nepatřících do této oblasti. Další naše omezení vyplývá z naší velikosti. Jsme nejmenší ze všech českých zoologických zahrad. Zastavěná a dnes expozičně využívaná plocha naší zahrady je necelé dva hektary. Tyto dvě výše uvedené skutečnosti nás na druhou stranu předurčují k vytváření takových expozic a takové kolekce zvířat, které návštěvníkům umožní pozorovat a zároveň i přiblíží u nás běžně žijící druhy, se kterými se v přírodě mohou setkat jen zcela náhodně.

EXPOZIČNÍ ČÁST

Největší úsilí v této oblasti jsme v roce 2003 zaměřili na plánování nové, dosud nepřístupné části ZOO. První objekty by zde měly být otevřeny v roce 2004. Přesto se nám podařilo zprovoznit i několik nových expozic ve stávající, pro návštěvníky přístupné, části. V nově upravených venkovních výbězích mohou v sezóně návštěvníci vidět tři druhy suchozemských želv. Dva evropské, želvu žlutohnědou (*Testudo graeca*) a želvu zelenavou (*Testudo hermanni*), středoasijskou želvu čtyřprstou (*Testudo horsfieldi*) a jediný druh u nás žijící želvy, želvu bahenní (*Emys orbicularis*). Tyto výběhy doplňuje i expozice, připravená pro našeho jediného jedovatého hada, zmiji obecnou (*Vipera berus*).

V zimním období se potýkáme s problémem velkého množství volně žijících divokých kachen, které se na našem rybníku přizívají. Vzhledem k velkým ztrátám krmení, jsme překryli část volného výběhu vodních ptáků sítí. To nám zároveň umožní vytvořit novou expozici, díky které budeme moci ukázat návštěvníkům naši novou skupiny kolpíků bílých (*Platalea leucorodia*).

V letošním roce jsme
v rámci programu
reintrodukce puštíků
bělavých (*Strix uralensis
macroura*) odchovali sedm
mláďat

NOVÁ ZVÍŘATA

Po výrazném zvýšení množství druhů v minulých letech v naší ZOO, se roku 2003 jejich počet příliš nezměnil. Ve větší míře jsme se soustředili na doplňování skupin již chovaných zvířat a na doplnění našich, nebo evropských druhů. Tak například místo dvou samiček kočkodana husarského (*Erythrocebus patas*), které u nás byly deponovány od soukromého chovatele, jsme získali skupinu (1,3) těchto zajímavých opic z Německa.

Vyměnili jsme samečka klokana rudokrkého (*Wallabia rufogrisea*) za jiného, nepřibuzného našim samicím. Dále jsme doplnili kolekci našich sov o dva nové druhy, sýce rousného (*Aegolius funereus*) a sovičku krahujovou (*Surnia ulula*). Nečekaným způsobem jsme doplnili i výše zmíněné kolpíky bílé (*Platalea leucorodia*) o zvířata odebraná soukromému chovateli inspekci životního prostředí. Do naší péče se tak dostalo hejno jedenácti ptáků různého stáří. Nejmladší mláďata jsme museli uměle dokrmovat, přesto nejmenší a nejslabší jedinec později uhynul.

Nejmladší mláďata
zabavených kolpíků
(*Platalea leucorodia*) bylo
nutné uměle dokrmovat

Tradičně největších chovatelských úspěchů jsme docílili na ptačím úseku. Poprvé se u nás rozmnožili plameňáci růžoví (*Phoenicopterus ruber*). Ze sedmi snesených vajec se naše hejno rozrostlo o šest mláďat. Inkubace proběhla přirozeným způsobem, bez použití líhní. Dalším velkým úspěchem bylo vylíhnutí tří mláďat holuba wonga (*Leucosarcia melanoleuca*). Jedná se o první odchov nejen v naší zoologické zahradě, ale v českých a slovenských zoologických zahradách vůbec. Naše velká chloubka je i pravidelné množení snovačů zahradních (*Ploceus cucullatus*). V 2003 se naše chovné hejno rozrostlo o osm odchovaných mláďat. U vrubozobých ptáků stojí za zmínku rozmnožení např. lžičáka pestrého (*Anas clypeata*) a ostralky štíhlé (*Anas acuta*). Poprvé se nám podařil odchov jednoho kuřete bažanta lesklého (*Lophophorus impejanus*). U sov jsme měli velikou radost ze šesti mláďat sýčka obecného (*Athene noctua*) a především ze sedmi mláďat puštíka bělavého středoevropského (*Strix uralensis macroura*). Vzhledem k naší účasti na reintrodukčním programu tohoto druhu na Šumavě, byla všechna tato mláďata, po dohodě s ostatními účastníky projektu, předána k vypuštění do volné přírody a k dalšímu chovu v zajetí. U nás jsme zvýšili počet chovaných párů na tři. Výčet zajímavých odchovů u našich ptáků bychom mohli uzavřít zmínkou o dvou druzích krkavcovitých ptáků. Pravidelně množíme krkavce velké (*Corvus corax*) a odchováli jsme tři mláďata kavčete červenozobého (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*). U savců máme, co se týká počtu druhů a jejich skladby, daleko větší rezervy, přesto se nám podařilo odchovat například klokánka králíkovitého (*Bettongia penicillata*), vlka euroasijského (*Canis lupus*), siku japonského (*Cervus nippon nippon*) a burunduka páskovaného (*Eutamias sibiricus*). Z plazů pak dva druhy želv - želvu bahenní (*Emys orbicularis*) a želvu zelenavou (*Testudo hermanni*) a užovku stromovou (*Elaphe longissima*).

Zaměření naší ZOO, o kterém jsem se zmínil již v úvodu, nás vedlo k iniciaci vytvoření nové odborné komise při UCSZ, která se věnuje chovu zvláště chráněných druhů ČR. Valná hromada UCSZ nás při té příležitosti pověřila vedením této komise. Zároveň jsme také členem komise pro malé kočky.

PŘEHLED DRUHŮ CHOVANÝCH V ROCE 2003

SUMMARY OF DIFFERENT KINDS OF ANIMALS BRED DURING 2003

Vysvětlivky:

EEP Evropský záchovný program; **ESB** Evropská plemenná kniha

K kriticky ohrožený druh; **S** silně ohrožený druh; **O** ohrožený druh fauny ČR

1,0 samec; 0,1 samice; 0,0,1 neurčené pohlaví

Savci – Mammalia – Mammals

k 31.12.2003: 35 druhů – species / 125 jedinců – specimens

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Kusu liščí <i>Trichosurus vulpecula</i>	2,2				1,1	1,1
Klokan rudokrký <i>Wallabia rufogrisea</i>	2,2	1,0	0,1	1,0	1,0	1,3
Klokánek králíkovitý <i>Bettongia penicillata</i> EEP	2,2		2,1	1,1		3,2
Kočkodan husarský <i>Erythrocebus patas</i>	0,2 *)	1,3		0,2 *)	0,1	1,2
Vlk eurasijský <i>Canis lupus lupus</i> K	1,1		0,1			1,2
Liška obecná <i>Vulpes vulpes</i>	1,1					1,1
Medvěd hnědý <i>Ursus arctos</i> K	2,0					2,0
Mýval severní <i>Procyon lotor</i>	1,2					1,2
Nosál červený <i>Nasua nasua</i>	1,2					1,2
Kuna lesní <i>Martes martes</i>	1,0					1,0
Kuna skalní <i>Martes foina</i>	1,2					1,2
Kolonok sibiřský <i>Mustela sibirica</i>	9,2			4,0		5,2
Jezevec evropský <i>Meles meles meles</i>	1,1					1,1
Norek evropský <i>Lutreola lutreola</i> EEP	1,1					1,1
Vydra říční <i>Lutra lutra</i> EEP, S	1,2					1,2
Fretka domácí <i>Mustela putorius furo</i>	0,1	1,0		0,1		1,0
Kočka divoká <i>Felis silvestris</i> K	3,5			0,1		3,4
Rys ostrovid <i>Lynx lynx</i> S	2,0					2,0
Pony shetlandský <i>Equus caballus</i>	1,2					1,2

*) zapůjčeno od soukromého chovatele

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Smec evropský <i>Capreolus capreolus</i>	1,1					1,1
Sika japonský <i>Cervus nippon nippon</i>	1,2		2,0		0,1	3,1
Koza domácí - holandská <i>Capra hircus</i>	2,4		1,1	2,1		1,4
Koza domácí - bezrohá hnědá <i>Capra hircus</i>	0,2		2,0	1,0		1,2
Muflon <i>Ovis musimon</i>	1,4		1,3	1,3		1,4
Ovce domácí - ouessantská <i>Ovis aries</i>	2,4		1,2	1,1		2,5
Veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i> O	1,3	1,1			1,0	1,4
Veverka Prévostova <i>Callosciurus prevostii</i>	1,1					1,1
Burunduk páskovaný <i>Eutamias sibiricus</i>	4,3		1,3	0,3	4,1	1,2
Psoun prériový <i>Cynomys ludovicianus</i>	1,4		1,4,2	1,3		1,5,2
Poletuška slovanská <i>Pteromys volans</i>	1,1					1,1
Urzon kanadský <i>Erethizon dorsatum</i>	1,1			1,1		0,0
Činčila vlnatá <i>Chinchila laniger</i>	3,1		1,1	2,1		2,1
Morče divoké <i>Cavia aperea</i>	5,6					5,6
Osmák degu <i>Octodon degus</i>	2,1		0,0,3		0,1	2,0,3
Králík divoký <i>Oryctolagus cuniculus</i>	1,1					1,1
Králík domácí zakrslý <i>Oryctolagus cun. dom.</i>	0,1					0,1
CELKEM - TOTAL	59,70	4,4	11,17,5	15,18	7,5	52,68,5

Poletuška slovanská
(*Pteromys volans*) patří
k několika málo druhům,
které nemohou návštěvníci
vidět, protože jsou
umístěny v zázemí Zoo

Ptáci – Aves – Birds

k 31.12.2003: 115 druhů - species / 579 jedinců - specimens

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Emu hnědý <i>Dromaius novaehollandiae</i>	1,1			1,0	0,1	0,0
Kormorán velký <i>Phalacrocorax carbo</i> O	0,0	0,0,4			0,0,1	0,0,3
Volavka popelavá <i>Ardea cinerea</i>	2,0					2,0
Volavka bílá <i>Egretta alba</i> S	0,1					0,1
Kvakoš noční <i>Nycticorax nycticorax</i> S	2,2,2		0,0,2			2,2,4
Čáp bílý <i>Ciconia ciconia</i> O	1,1					1,1
Čáp černý <i>Ciconia nigra</i> ESB, S	2,2					2,2
Ibis posvátný <i>Treskiornis aethiopicus</i>	1,1				0,1	1,0
Kolpík bílý <i>Platalea leucorodia</i> K	2,2	0,0,11 *1)			0,0,1	2,2,10
Plameňák růžový starosv. <i>Phoenicopterus ruber roseus</i>	13,15,7		0,0,6		0,0,1	13,15, 12
Husa stračí <i>Anseranas semipalmata</i>	1,2					1,2
Labuť černá <i>Cygnus atratua</i>	1,1					1,1
Husa malá <i>Anser erythropus</i>	1,1					1,1
Husa polní <i>Anser fabalis</i>	1,0					1,0
Husa císařská <i>Anser canagicus</i>	2,2					2,2
Husa indická <i>Anser indicus</i>	1,2			0,1		1,1
Berneška bělolící <i>Branta leucopsis</i>	1,1					1,1
Berneška rudokrká <i>Branta ruficollis</i>	2,2,3				1,0	1,2,3
Husa kuří <i>Cereopsis novaehollandiae</i>	1,1			1,1		0,0
Husice rezavá <i>Tadorna ferruginea</i>	1,1		0,0,9	0,0,2		1,1,7
Husice liščí <i>Tadorna tadorna</i>	2,2		0,0,12	0,0,4		2,2,8
Pižmovka ostruhatá <i>Plectopterus gambensis</i>	1,1					1,1

*1) ptáci zabavení ČiŽP

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Kachnička karolínská <i>Aix sponsa</i>	2,3	0,1	0,0,6	0,1,6	0,1	2,2
Kachnička mandarínská <i>Aix galericulata</i>	3,2		0,0,10	0,0,3	0,1	3,1,7
Čírka obecná <i>Anas crecca</i> O	1,1		2,0		1,0	2,1
Čírka modrá <i>Anas querquedula</i> S	1,1					1,1
Čírka žlutozobá <i>Anas flavirostris</i>	2,3		0,0,1		0,1	2,2,1
Čírka diamantová <i>Anas hottentota</i>	1,1					1,1
Kachna divoká <i>Anas platyrhynchos</i>	2,2					2,2
Lžičák pestrý <i>Anas clypeata</i> S	2,2		0,0,3			2,2,3
Kopřivka obecná <i>Anas strepera</i> O	2,2				0,1	2,1
Hvízdák euroasijský <i>Anas penelope</i>	2,2				1,1	1,1
Ostralka štíhlá <i>Anas acuta</i> K	3,2		0,0,7		1,0	2,2,7
Zrzohlávka rudozobá <i>Netta rufina</i> S	3,3,4		0,0,12	0,0,4		3,3,12
Kachna růžozobá <i>Netta peposaca</i>	2,2,6		1,2,3	0,1,3	0,0,1	3,3,5
Polák chocholačka <i>Aythya fuligula</i>	3,2	0,1				3,3
Polák malý <i>Aythya nyroca</i> K	2,1	0,1				2,2
Polák velký <i>Aythya ferina</i>	2,2					2,2
Hohol severní <i>Bucephala clangula</i> S	2,1	0,1			1,0	1,2
Morčák chocholatý <i>Mergus cucullatus</i>	6,2					6,2
Krocan divoký <i>Meleagris gallopavo</i>	1,1		0,0,10	0,0,10		1,1
Tetřev hlušec <i>Tetrao urogallus</i> K	1,2					1,2
Tetřívek obecný <i>Lyrurus tetrix</i> S	4,4				0,1	4,3
Křepel virginský <i>Colinus virginianus</i>	2,1				1,0	1,1
Orebice chukar <i>Alectoris chukar</i>	1,2	3,1	0,2		0,1	4,4
Koroptev polní <i>Perdix perdix</i> O	2,2	1,1			1,1	2,2
Křepelka polní <i>Coturnix coturnix</i> S	2,1				1,1	1,0

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Satyr Temminkův <i>Tragopan temminckii</i>	0,0	1,1				1,1
Satyr obecný <i>Tragopan satyra</i>	1,0				1,0	0,0
Bažant obecný tmavý <i>Phasianus colchicus teneb.</i>	1,2					1,2
Bažant královský <i>Syrnaticus reevesii</i>	1,2		0,0,4	0,0,4		1,2
Bažant diamantový <i>Chrysolophus amherstiae</i>	1,2					1,2
Bažant ušatý <i>Crossoptilon auritum</i>	1,1			1,1		0,0
Bažant mandžuský <i>Crossoptilon mantchuricum</i>	1,1					1,1
Bažant lesklý <i>Lophophorus impejanus</i>	1,1		0,1	0,1		1,1
Páv korunkatý <i>Pavo cristatus</i>	2,6,2		1,1,5	1,1,4	0,1	2,5,3
Kur bankivský <i>Gallus gallus</i>	1,2					1,2
Kur domácí <i>Gallus gallus f. domestica</i>	2,0	2,4				4,4
Jeřáb popelavý <i>Grus grus</i> K	1,1					1,1
Slípka zelenonohá <i>Gallinula chloropus</i>	0,0,1			0,0,1		0,0
Ústříčník velký <i>Haematopus ostralegus</i>	4,0	0,1		1,1	1,0	2,0
Dytík úhorní <i>Burhinus oedicnemus</i> K	2,0			1,0		1,0
Čejka chocholatá <i>Vanellus vanellus</i>	1,1	2,2				3,3
Kulík říční <i>Charadrius dubius</i>	0,1				0,1	0,0
Holub hřivnáč <i>Columba palumbus</i>	1,1					1,1
Holub doupňák <i>Columba oenas</i> S	1,1,2	0,0,1		0,0,1		1,1,2
Holub krvavý <i>Gallicolumba luzonica</i> ESB	1,1	1,2				2,3
Holub bronzovokřídlý <i>Phaps chalcoptera</i>	2,2			1,1		1,1
Holub chocholatý <i>Ocyphaps lophotes</i>	2,2,4		0,0,2	0,0,6		2,2
Holub wonga <i>Leucosarcia melanoleuca</i>	0,0	1,1	0,0,3	0,0,3		1,1
Hrdlička divoká <i>Streptopelia turtur</i>	2,2					2,2

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Hrdlička čínská <i>Streptopelia chinensis</i>	1,1,2			0,0,1		1,1,1
Hrdlička vínová <i>Streptopelia tranquebarica</i>	1,1					1,1
Kakadu růžový <i>Eolophus roseicapillus</i>	1,1					1,1
Korela chocholatá <i>Nymphicus hollandicus</i>	4,2		0,0,2			4,2,2
Papoušek červenokřídý <i>Aprosmictus erythropterus</i>	1,1		0,0,3	0,0,1		1,1,2
Papoušek mnohobarvý <i>Psephotus varius</i>	1,1		1,1		0,1	2,1
Papoušek vlnkovaný <i>Melopsittacus undulatus</i>	14,13,36		0,0,30	0,0,28		14,13,38
Papoušek tyrkysový <i>Neophema pulchella</i>	1,1					1,1
Rozela adelaidská <i>Platycercus adelaide</i>	1,1		0,0,5	0,0,5		1,1
Rozela penant <i>Platycercus elegans</i>	1,0			1,0		0,0
Alexandr malý <i>Psittacula krameri</i>	1,1	0,1				1,2
Ara zelenokřídý <i>Ara chloroptera</i>	1,1					1,1
Amazoňan kubánský <i>Amazona leucocephala</i>	1,1			1,1		0,0
Papoušek patagonský <i>Cyanoliseus patagonus</i>	4,5				1,1	3,4
Papoušek mniší <i>Myiopsitta monachus</i>	5,3,5			0,0,1	0,0,1	5,3,3
Turako bělobřichý <i>Corythaixoides leucogaster</i>	2,0					2,0
Sova pálená <i>Tyto alba</i> S	1,1,1					1,1,1
Kalous ušatý <i>Asio otus</i>	1,1					1,1
Sýček obecný <i>Athene noctua</i> S	2,1		0,0,6			2,1,6
Výr velký <i>Bubo bubo</i> O	1,1					1,1
Kulíšek nejmenší <i>Glaucidium passerinum</i> S	1,2				1,0	0,2
Sovice sněžná <i>Nyctea scandiaca</i>	1,2			0,1		1,1
Výreček malý <i>Otus scops</i> K	2,2	1,0		1,0		2,2
Puštík obecný <i>Strix aluco</i>	1,1				1,0	0,1

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Puštík bělavý <i>Strix uralensis macroura</i> K	2,3	1,0	0,0,7	0,0,7		3,3
Sýc rousný <i>Aegolius funereus</i> S	0,0	2,0				2,0
Arassari řasnatý <i>Pteroglossus beauharnaesii</i>	3,1					3,1
Bulbul rudoocasý <i>Pycnonotus jocosus</i>	2,2					2,2
†Tuhýk šedý <i>Lanius excubitor</i> O	1,1					1,1
Skalník modrý <i>Monticola solitarius</i>	1,2				0,1	1,1
Skalník siný <i>Myiophoneus caeruleus</i>	1,1					1,1
Skalník zpěvný <i>Monticola saxatilis</i> K	1,0				1,0	0,0
Timálie stříbrouchá <i>Leiothrix argentea</i>	0,2					0,2
Sojkovec chocholatý <i>Garrulax leucolophus</i>	3,0			3,0		0,0
Sojkovec větší <i>Garrulax pectoralis</i>	1,2				0,1	1,1
Sojkovec lesní <i>Garrulax ocellatus</i>	1,0					1,0
Kardinál červený <i>Pyrrhuloxia cardinalis</i>	1,2					1,2
Hýl obecný <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	0,0	1,1				1,1
Čížek lesní <i>Carduelis spinus</i>	0,2					0,2
Amarant malý <i>Lagonostida senegala</i>	1,1					1,1
Astrild zlatoprsý <i>Amandava sublava</i>	1,1					1,1
Amadina Gouldové <i>Poëphila gouldiae</i>	5,7				1,0	4,7
Amadina diamantová <i>Steganopleura guttata</i>	1,1				1,0	0,1
Zebříčka šedá <i>Taeniopygia guttata</i>	2,1					2,1
Snovač zahradní <i>Ploceus cucullatus</i>	16,3,9		0,0,8		1,0	15,3,17
Špaček obecný <i>Sturnus vulgaris</i>	1,2					1,2
Leskoptev tříbarvá <i>Spreo superbus</i>	1,1					1,1
Loskuták posvátný <i>Gracula religiosa</i>	1,1					1,1

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Sojka obecná <i>Garrulus glandarius</i>	1,1					1,1
Kraska červenozobá <i>Urocissa erythrorhyncha</i>	2,2					2,2
Straka obecná <i>Pica pica</i>	1,1,2		0,1	0,0,2		1,2
Straka modrá <i>Cyanopica cyana</i>	1,1				0,1	1,0
Kavče červenozobé <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	2,2		0,0,3		0,1	2,1,3
Krkavec velký <i>Corvus corax</i> O	1,1		0,0,2	0,0,2		1,1
CELKEM - TOTAL	226,205, 86	16,19,16	5,8,161	13,11,98	17,19,5	217,202, 160

Ústřčník velký
(*Heamatopus ostralegus*)
obývá společný výběh
s jeřáby popelavými

Plazi – Reptilia – Reptiles

k 31.12. 2003: 13 druhů - species / 112 jedinců - specimens

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Želva bahenní <i>Emys orbicularis</i> K	7,5	2,2	0,0,6		1,2	8,5,6
Želva nádherná <i>Trachemys scripta elegans</i>	3,12,9					3,12,9
Želva ostruhatá <i>Geochelone sulcata</i>	0,0	0,1				0,1
Želva vroubená <i>Testudo marginata</i>	0,0	0,0,6				0,0,6
Želva čtyřprstá <i>Testudo horsfieldi</i>	3,4			1,1		2,3
Želva zelenavá <i>Testudo hermanni</i>	3,5,1		0,0,4			3,5,5
Želva žlutohnědá <i>Testudo graeca</i>	2,2					2,2
Krajta královská <i>Python regius</i>	0,0,4					0,0,4
Užovka červená <i>Elaphe guttata</i>	1,0			1,0		0,0
Užovka stromová <i>Elaphe longissima</i> K	2,1,15		0,0,10	0,0,5		2,1,20
Gekončík africký <i>Hemitheconyx caudicinctus</i>	0,0	0,0,5				0,0,5
Gekon zední <i>Tarentola mauritanica</i>	2,5					2,5
Leguan zelený <i>Iguana iguana</i>	2,0			1,0		1,0
CELKEM – TOTAL	25,34,29	2,3,11	0,0,20	3,1,5	1,2,0	23,34,55

Ryby – Pisces – Fishes

k 31.12. 2003: 15 druhů - species / 38 jedinců - specimens

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Jeseter malý <i>Acipenser ruthenus</i>	0,0,2					0,0,2
Štika obecná <i>Esox lucius</i>	0,0,4					0,0,4
Jelec jesen <i>Leuciscus idus</i> O	0,0,1					0,0,1
Perlín ostrobřichý <i>Scardinius erythrophthalmus</i>	0,0,2					0,0,2
Bolen dravý <i>Aspius aspius</i>	0,0,2					0,0,2
Parma obecná <i>Barbus barbus</i>	0,0,2					0,0,2

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Podoustev nosatá <i>Vimba vimba</i>	0,0,2					0,0,2
Kapr obecný – divoká f. <i>Cyprinus carpio</i> <i>hungaricus</i> O	0,0,10				0,0,5	0,0,5
Lín obecný <i>Tinca tinca</i>	0,0	0,0,2				0,0,2
Karas obecný <i>Carassius carassius</i>	0,0	0,0,1				0,0,1
Karas stříbřitý <i>Carassius auratus</i>	0,0	0,0,1				0,0,1
Sumec velký <i>Silurus glanis</i>	0,0,3					0,0,3
Okoun říční <i>Perca fluviatilis</i>	0,0,6					0,0,6
Candát obecný <i>Stizostedion lucioperca</i>	0,0,2					0,0,2
Mník jednovousý <i>Lota lota</i> O	0,0,3					0,0,3
CELKEM - TOTAL	0,0,39	0,0,4			0,0,5	0,0,38

Bezobratlí – Invertebrata – Invertebrates

k 31.12. 2003: 2 druhy - species / 16 jedinců - specimens

český název vědecký název	1.1. 2003	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2003
Rak říční <i>Astacus astacus</i> K	0,0,10					0,0,10
Škeble rybníčná <i>Anodonta cygnea</i> S	0,0,6					0,0,6
CELKEM - TOTAL	0,0,16					0,0,16

NAŠE ZVÍŘATA V DEPONACI V ROCE 2003

OUR ANIMALS ON LOAN TO OTHER INSTITUTIONS DURING 2003

Druh	Stav	Místo deponace
Medvěd hnědý <i>Ursus arctos arctos</i>	1,0	Státní hrad Točnick
Kočka divoká <i>Felis silvestris</i>	0,1	ZOO Jihlava
Kolonok sibiřský <i>Mustela sibirica</i>	0,1	ZOO Jihlava
Kolonok sibiřský <i>Mustela sibirica</i>	1,0	PKZ Chomutov
Vydra říční <i>Lutra lutra</i>	1,1	Stanice ochrany fauny AOPK ČR, Pavlov
Sika japonský <i>Cervus nippon nippon</i>	1,0	ZOO Bratislava, Slovensko
Koza domácí zakrslá <i>Capra hircus</i>	0,1	DDM Praha
Zajíc polní <i>Lepus europaeus</i>	0,1	ZOO Děčín

Slípka zelenonohá <i>Gallinula chloropus</i>	1,0	soukromý chovatel
Ústříčník velký <i>Haematopus ostralegus</i>	1,1	soukromý chovatel
Husa stračí <i>Anseranas semipalmata</i>	1,0	ZOO Plzeň
Kachna růžozobá <i>Netta peposaca</i>	1,1	ZOO Jihlava
Zrzohlávka rudozobá <i>Netta rufina</i>	1,1	ZOO Jihlava
Vasa malý <i>Coracopsis nigra</i>	1,0	ZOO Plzeň
Sovice sněžná <i>Nyctea scandiaca</i>	1,0	Stanice ochrany fauny AOPK ČR, Pavlov
Sova pálená <i>Tyto alba</i>	1,0	Sulimo (záchranná stanice pro dravce a sovy), Hluboká nad Vltavou
Arassari řasnatý <i>Pteroglossus beauharnaesii</i>	1,0	ZOO Dvůr Králové n.Labem
Ťuhák šedý <i>Lanius excubitor</i>	0,1	PKZ Chomutov
Ořešník kropenatý <i>Nucifraga caryocatactes</i>	1,0	ZOO Děčín
Užovka červená <i>Elaphe guttata</i>	1,0	soukromý chovatel
CELKEM - TOTAL	11,5	

Kormorány velké (*Phalacrocorax carbo*) je možné pozorovat i volně na Munickém rybníce, ale v kolekci naší Zoo nemohou chybět

PŘEHLED ODCHOVŮ ZA ROK 2003
SUMMARY OF BREEDING DURING 2003

Druh	počet
klokan rudokrký <i>Wallabia rufogrisea</i>	0,1
klokánek králíkovitý <i>Bettongia penicillata</i> EEP	2,1
vlk euroasijský <i>Canis lupus lupus</i> K	0,1
sika japonský <i>Cervus nippon nippon</i>	2,0
koza domácí holandská <i>Capra hircus</i>	1,1
koza domácí hnědá <i>Capra hircus</i>	2,0
muflon <i>Ovis musimon</i>	1,3
ovce domácí ouessantská <i>Ovis aries</i>	1,2
burunduk páskovaný <i>Eutamias sibiricus</i>	1,3
psoun prériový <i>Cynomys ludovicianus</i>	1,4,2
osmák degu <i>Octodon degus</i>	0,0,3
činčila vlnatá <i>Chinchilla laniger</i>	1,1
kvakoš noční <i>Nycticorax nycticorax</i> S	0,0,2
plameňák růžový starosvětský <i>Phoenicopterus ruber roseus</i>	0,0,6
husice rezavá <i>Tadorna ferruginea</i>	0,0,9
husice liščí <i>Tadorna tadorna</i>	0,0,12
ostralka štíhlá <i>Anas acuta</i> K	0,0,7
čírka žlutozobá <i>Anas flavirostris</i>	0,0,1
čírka obecná <i>Anas crecca</i> O	2,0
lžičák pestrý <i>Anas clypeata</i> S	0,0,3
zrzhlávka rudozobá <i>Netta rufina</i> S	0,0,12
kachna růžozobá <i>Netta peposaca</i>	1,2,3
kachnička karolínská <i>Aix sponsa</i>	0,0,6
kachnička mandarinská <i>Aix galericulata</i>	0,0,10
krocan divoký <i>Meleagris gallopavo</i>	0,0,10
orebice chukar <i>Alectoris chukar</i>	0,2
bažant lesklý <i>Lophophorus impejanus</i>	0,1
bažant královský <i>Syrnaticus reevesii</i>	0,0,4
páv korunkatý <i>Pavo cristatus</i>	1,1,5
holub wonga <i>Leucosarcia melanoleuca</i>	0,0,3
holub chocholatý <i>Ocyphaps lophotes</i>	0,0,2
korela chocholatá <i>Nymphicus hollandicus</i>	0,0,2
papoušek červenokřídlý <i>Aprosmictus erythropterus</i>	0,0,3
papoušek mnohobarvý <i>Psephotus varius</i>	1,1
papoušek vlnkovaný <i>Melopsittacus undulatus</i>	0,0,30

rozela adelaidská <i>Platycercus adelaide</i>		0,0,5
sýček obecný <i>Athene noctua</i>	S	0,0,6
puštík bělavý <i>Strix uralensis macroura</i>	K	0,0,7
snovač zahradní <i>Ploceus cucullatus</i>		0,0,8
kavče červenozobé <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>		0,0,3
straka obecná <i>Pica pica</i>	S	0,1
krkavec velký <i>Corvus corax</i>	O	0,0,2
želva bahenní <i>Emys orbicularis</i>	K	0,0,6
želva zelenavá <i>Testudo hermanni</i>		0,0,4
užovka stromová <i>Elaphe longissima</i>	K	0,0,10

*Líhnutí želvy bahenní
(Emys orbicularis)*

PRODUKCE ŽIVOČIŠNÝCH KRMIV

Pro krmené účely chováme z hlodavců především morčata a myši, v menší míře laboratorní potkany a křečky, z hmyzu pak cvrčky, zavíječe voskové a některé druhy švábů. Vlastní produkce nám spotřebu těchto krmiv nestačí zajistit, proto musíme další živočišné krmení dokupovat. Za rok 2003 bylo nakoupeno, vyprodukováno a zkrmeno:

	vlastní produkce	nákup	zkrmeno
laboratorní myši	6 295 ks	7 308 ks	13 603 ks
laboratorní potkani	1 424 ks	200 ks	1 624 ks
křečci (zlatí, džungarští)	561 ks	1 989 ks	2 550 ks
morčata domácí	845 ks		845 ks
krysy malé	8 ks		8 ks
pískomilové		1 073 ks	1 073 ks
larvy potemníků moučných		30 l	30 l
larvy potemníků <i>Zophobas</i>		30 l	30 l
švábi (různé druhy)	84 l	500 ks	84 ks
cvrčci banánovní	48,5 l	40 l	88,5 l
larvy zavíječů moučných	117,5 l		117,5 l

VETERINÁRNÍ PÉČE V ZOO

MVDr. Emanuel Krejcar

Veterinární péče v ZOO je prováděna a zajišťována dle směrnic SVS MZV ČR pro zoologické zahrady. Veterinární péči zajišťuje soukromý veterinární lékař MVDr. Emanuel Krejcar. Vzhledem k počtu chovaných zvířat a velikosti ZOO se toto děje formou pravidelných návštěv a na zavolání. Jako u většiny malých zoologických zahrad i zde chybí stálá přítomnost veterinárního lékaře.

Preventivní péče v chovech zoo zvířat je prováděna formou pravidelných vyšetření dle pokynů SVS ČR. Tato vyšetření jsou zaměřena na zamezení přenosu a šíření infekčních onemocnění přenosných na zoo zvířata. Šelmy jsou v imunitě proti vzteklině a vybraným infekčním nemocem. Ptáci jsou vakcinováni proti pseudomoru drůbeže, vodní a brodiví ptáci též proti botulismu. 4x ročně je prováděno plošné koprologické vyšetření na endoparazity a dle nálezu jsou zvířata odčervována. Dále jsou koprologicky vyšetřována zvířata dle indikace na parazity a salmonely. Uhybnulá zvířata jsou pitvána buď přímo v ZOO nebo jsou odesílána na pitvu do SVÚ České Budějovice, kde jsou pitvána formou státní zakázky k vyloučení nákaz a hromadných onemocnění zoo zvířat. K minimalizaci onemocnění šířících se perorálně a k vyloučení alimentárních onemocnění jsou též vyšetřována veškerá krmiva používaná v ZOO.

Prodeje a transporty zvířat mimo ZOO jsou vybaveny platnými zdravotními zkouškami a platným veterinárním osvědčením.

Kromě preventivní činnosti, zamezující vzniku hromadných infekčních onemocnění zvířat, hraje velmi důležitou roli též veterinární kurativní činnost, především ošetření traumat v důsledku provozu ZOO, nevhodného chování některých návštěvníků, ale i vzájemného napadení zvířat v omezených prostorech, dále ošetření hypovitaminóz, alimentárních respiračních problémů a další běžná veterinární praxe.

V roce 2003 jsme nezaznamenali výskyt infekčních onemocnění přenosných na zoo zvířata. Vyskytl se jeden případ aspergilomykózy vzdušných vaků. U samice kočkodana husarského bylo zjištěno onemocnění tetanusem, kdy poté byli všichni jedinci v tlupě navakcinováni. S tetanusem byla utracena laň jelena siky. Díky vakcinaci jsme nezaznamenali žádný případ botulismu u ptáků.

Důležitou úlohu ve veterinární činnosti hraje též stanice pro handicapovaná zvířata a představuje cca. 1/3 veterinární péče v ZOO. Je zaměřena na ošetření dodaných handicapovaných volně žijících zvířat a má za úkol zvířata, která lze po ošetření reintrodukovat, vypustit do volné přírody a zvířata s trvalým handicapem schopná reprodukce umístit v expozicích ZOO. Bohužel, některá zvířata i přes veškerou snahu nelze zachránit a ta musí být utracena. ZOO Ohrada se též podílí na ochraně a reintrodukci populace vydry říční v ČR. Dlouhodobě probíhá program reintrodukce puštíka bělavého v Šumavském národním parku, po veterinární stránce je sledována reprodukce a zdárný vývoj vysazovaných jedinců.

K ošetření zvířat a následné hospitalizaci je používána v areálu ZOO nově vybudovaná ošetřovna. Pro zkvalitnění spolupráce s veterinárními lékaři v ZOO České republiky je založena asociace veterinárních lékařů volně žijících zvířat a zoo zvířat, která zlepšila komunikaci nejen mezi veterinárními lékaři, ale i s Uníí českých a slovenských zoologických zahrad.

Státní dozor provádí z části MVDr. E. Krejcar a z části pracovníci Krajského inspektorátu SVS v Českých Budějovicích, který je zaměřen na zabránění hromadných onemocnění zoo zvířat a dodržování ustanovení zákona na ochranu zvířat proti týrání. Spolupráce veterinárních orgánů s vedením ZOO je na velice dobré úrovni.

STANICE PRO HANDICAPOVANÉ ŽIVOČICHY

Radmila Čížková

ZOO Ohrada plní funkci záchranné stanice pro handicapované živočichy v rámci národní sítě stanic ČSOP a v rámci této činnosti také zajišťuje zpětné vypouštění schopných jedinců do volné přírody, předání do jiných specializovaných zařízení nebo trvalou péči. Rok 2003 byl v rozvoji naší stanice dalším úspěšným krokem. Pokračuje budování objektu v Rozově u Temelína, kam by měla být do budoucna přemístěna všechna handicapovaná zvířata a vytvořeny ty nejlepší podmínky pro jejich návrat do volné přírody.

V průběhu roku bylo přijato 250 jedinců různého druhového složení. Prvenství s největším počtem zástupců stále zaujímá ježek západní. Většinou jde o pozdní mláďata, která by pro svou malou hmotnost nebyla schopna přežít zimní období. Přesto i u nás některá slabá ježčí mláďata hynou.

Velmi často se k nám dostávají dravci, především poštolky a káňata. Bývají poranění elektrickým proudem nebo jsou postřelení. Některé z nich předáváme do záchranné stanice Sulimo v Hluboké nad Vltavou. V zimních měsících jsou to hlavně labutě. Mají různá poranění křídel a nohou a jsou zesláblé. V tomto případě s námi spolupracuje Městská policie v Českých Budějovicích. K dalším druhům přijatých do naší stanice patří mláďata srnce obecného, kuny skalní, veverka obecných.

Zřejmě nejzajímavější, především z chovatelského hlediska, bylo 8 mláďat lasice hranostaje. Ještě slepá a jen několik dní stará mláďata byla krmena mlékem pro štěňata každé dvě hodiny z injekční stříkačky. Náhradní potravu brzy ochotně přijímala. I přes veškeré snažení se nám podařilo odchovat jen 4 kusy, ale jsme bohatší o nové zkušenosti s tímto druhem. Do naší stanice bylo umístěno i 9 selat prasete divokého. Byla nalezena u mrtvé matky celá prochladlá a hladová. Umístili jsme je v karanténě, kde měla dostatek tepla. Zpočátku se bála, ale po pár dnech se všechna osmělila a začala přijímat mléko z láhve. Selata jsme předali do obory mysliveckého sdružení.

Z ptáků k nám donesených nesmíme opomenout druhy jako rorýs obecný, kulíšek nejmenší, krkavec velký nebo slavík obecný a žluva zelená.

V naší expoziční části ZOO je voliéra, která je již obsazená handicapovanými káňaty a havrany. V letošním roce k nim byl přiřazen další druh - moták pochop. Jeho zranění křídla nedovolí vypuštění do volné přírody, proto je odkázán na trvalou péči člověka.

Do zoologické zahrady jsme přijali i několik druhů exotických živočichů, kteří nepatří k zástupcům naší fauny, ale kteří se obvykle nějakým způsobem dostali do volné přírody. K nejvíce zastoupeným již tradičně patří želvy nádherné.

*Vypouštění vydry říční
zpět do volné přírody po
jejím ošetření v Zoo*

PŘEHLED OŠETŘENÝCH HANDICAPOVANÝCH ŽIVOČICHŮ V ROCE 2003
OVERVIEW OF INJURED ANIMALS TREATED DURING 2003

Druh Species	Celkem Total	Úhyn Death	Utraceno Destroyed	Předáno Given to	Vypuštěno Released	v ZOO in ZOO
Liška obecná <i>Vulpes vulpes</i>	1	-	-	1	-	-
Vydra říční <i>Lutra lutra</i>	1	-	-	-	1	-
Kuna skalní <i>Martes foina</i>	7	1	-	6	-	-
Srnec obecný <i>Capreolus capreolus</i>	10	4	5	1	-	-
Prase divoké <i>Sus scrofa</i>	9	-	-	9	-	-
Lasice hranostaj <i>Mustela erminea</i>	8	3	-	1	4	-
Veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i>	3	-	-	-	-	3
Činčila vlnatá <i>Chinchila laniger</i>	1	-	-	-	-	1
Křeček polní <i>Cricetus cricetus</i>	2	1	-	-	-	1
Osmák degu <i>Octodon degu</i>	2	-	-	-	-	2
Ježek západní <i>Erinaceus europaeus</i>	67	26	3	-	10	28
Netopýr pestrý <i>Vespertilio murinus</i>	3	1	-	-	2	-
Netopýr rezavý <i>Nyctalus noctula</i>	10	5	-	-	5	-
Poštolka obecná <i>Falco tinnunculus</i>	15	-	4	11	-	-
Racek chechtavý <i>Larus ridibundus</i>	3	2	-	-	1	-
Holub hřivnáč <i>Columba palumbus</i>	2	-	1	-	-	1
Holub poštovní <i>Columba livia f. dom.</i>	2	1	-	1	-	-
Hrdlička zahradní <i>Streptopelia decaocto</i>	1	1	-	-	-	-
Puštík obecný <i>Strix aluco</i>	2	-	-	2	-	-
Kulíšek nejmenší <i>Glaucidium passerinum</i>	3	1	-	-	-	2
Rorýs obecný <i>Apus apus</i>	7	2	2	-	3	-
Strakapoud velký <i>Dendrocopos major</i>	1	-	-	-	1	-
Žluna zelená <i>Picus viridis</i>	1	1	-	-	-	-

Druh Species	Celkem Total	Uhyn Death	Utraceno Destroyed	Předáno Given to	Vypuštěno Released	v ZOO in ZOO
Žluna zelená <i>Picus viridis</i>	1	1	-	-	-	-
Vlaštovka obecná <i>Hirundo rustica</i>	2	1	-	-	1	-
Jiřička obecná <i>Delichon urbica</i>	1	-	-	-	1	-
Kos černý <i>Turdus merula</i>	3	3	-	-	-	-
Drozd kvičala <i>Turdus pilaris</i>	3	1	1	-	1	-
Sýkora koňadra <i>Parus major</i>	1	1	-	-	-	-
Zvonek zelený <i>Carduelis chloris</i>	1	-	-	-	-	1
Strnad obecný <i>Emberiza citrinella</i>	2	-	1	-	-	1
Slavík obecný <i>Luscinia luscinia</i>	1	1	-	-	-	-
Pěnkava obecná <i>Fringilla coelebs</i>	1	1	-	-	-	-
Vrabec domácí <i>Passer domesticus</i>	2	-	1	-	1	-
Kanár zpěvný <i>Serinus canaria</i>	1	-	-	-	-	1
Korela chocholatá <i>Nymphicus hollandicus</i>	2	-	-	2	-	-
Sojka obecná <i>Garrulus glandarius</i>	4	3	1	-	-	-
Straka obecná <i>Pica pica</i>	2	-	-	-	1	1
Kavka obecná <i>Corvus monedula</i>	2	1	-	-	-	1
Havran polní <i>Corvus frugilegus</i>	4	2	1	-	-	1
Krkavec velký <i>Corvus corax</i>	1	-	-	1	-	-
Želva nádherná <i>Trachemys scr.eleg.</i>	11	-	-	-	-	11
Rosnička zelená <i>Hyla arborea</i>	4	-	-	-	-	4
Škeble rybniční <i>Anodonta cygnea</i>	10	-	-	-	-	10
CELKEM	250	72	25	40	41	72

Handicapovaná zvířata - převod z roku 2002
Handicapped animals - displacement from 2002

Druh Species	Celkem Total	Úhyn Death	Utraceno Destroyed	Předáno Given to	Vypuštěno Released	v ZOO in ZOO
Liška obecná <i>Vulpes vulpes</i>	1	-	-	1	-	-
Vydra říční <i>Lutra lutra</i>	1	-	-	-	-	1
Kuna skalní <i>Martes fiona</i>	1	-	-	1	-	-
Srnc obecný <i>Capreolus capreolus</i>	1	-	-	-	-	1
Veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i>	2	-	-	-	2	-
Ježek západní <i>Erinaceus europaeus</i>	10	-	-	-	10	-
Volavka popelavá <i>Ardea cinerea</i>	1	-	-	1	-	-
Labuť velká <i>Cygnus olor</i>	3	-	-	-	3	-
Polák chocholačka <i>Aythya fuligula</i>	1	-	-	-	1	-
Káně lesní <i>Buteo buteo</i>	4	-	-	-	-	4
Slípka zelenonohá <i>Gallinula chloropus</i>	1	1	-	-	-	-
Holub doupňák <i>Columba oenas</i>	1	-	-	1	-	-
Holub hřivnáč <i>Columba palumbus</i>	1	-	-	1	-	-
Hrdlička zahradní <i>Streptopelia decaocto</i>	1	-	-	-	1	-
Puštík obecný <i>Strix aluco</i>	1	-	-	1	-	-
Kalous ušatý <i>Asio otus</i>	1	-	-	1	-	-
Kulíšek nejmenší <i>Gluucidium passerinum</i>	1	-	-	-	-	1
Strakapoud velký <i>Dendrocopos major</i>	1	-	-	-	-	1
Skřivan polní <i>Lullula arborea</i>	1	1	-	-	-	-
Špaček obecný <i>Sturnus vulgaris</i>	3	-	-	3	-	-
Kos černý <i>Turdus merula</i>	5	-	-	-	3	2
Drozd kvíčala <i>Turdus pilaris</i>	1	-	-	-	-	1
Strnad obecný <i>Emberiza citrinella</i>	1	-	-	-	-	1

Druh Species	Celkem Total	Uhyn Death	Utraceno Destroyed	Předáno Given to	Vypuštěno Released	v ZOO in ZOO
Zvonek zelený <i>Carduelis chloris</i>	1	-	-	-	-	1
Čížek lesní <i>Carduelis spinus</i>	1	-	-	-	1	-
Sojka obecná <i>Garrulus glandarius</i>	1	-	-	-	-	1
Straka obecná <i>Pica pica</i>	1	-	-	-	1	-
Kavka obecná <i>Corvus monedula</i>	1	-	-	1	-	-
Havran polní <i>Corvus frugilegus</i>	2	-	-	-	1	1
Užovka obojková <i>Natrix natrix</i>	2	-	-	-	-	2
Želva zelenavá <i>Testudo hermani</i>	2	-	-	2	-	-
Želva žlutohnědá <i>Testudo graeca</i>	2	-	-	2	-	-
Želva nádherná <i>Trachemys scr. eleg.</i>	30	-	-	-	-	30
Želva missisipská <i>Graptemys kohni</i>	1	-	-	-	-	1
Rak říční <i>Astacus astacus</i>	10	-	-	-	-	10
CELKEM	98	2	-	15	23	58

Objekt budoucí stanice
pro handicapované
živočichy při Zoo
- Rozova u Temelína -
dostal novou střechu

PROVOZNÍ ODDĚLENÍ

Václav Bařka

Stejně jako v předcházejících letech se činnost provozního oddělení včetně zahradnického úseku zaměřila na vytváření, realizaci a dokončování nových expozic a především na jejich údržbu. Součástí této činnosti je provádění drobných oprav, rekonstrukcí a úprav výběhů ve stávající části areálu. Údržba byla orientována na zlepšování estetického vzhledu expozic, zasíťování částí rybníků pro vodní ptactvo, opravy střešních krytin, zprovoznění staré vodárny včetně obnovení rozvodů užitkové vody, výměny zábradlí před restaurací a opravy můstku na ostrůvek. Technickým zabezpečením jsme se podíleli na všech akcích v zahradě. V rámci strojních investic byl zakoupen nový traktor John Deer a víceúčelové komunální vozidlo MAGMA ALFICAR. Rozmanité problémy i prodloužení komunikací v areálu ZOO o budovaný nový areál vyžadovaly vozidlo, které je řešeno jako univerzální nosič celé řady nástaveb např. třístranného sklápěče, valníku, sypače, sněhové radlice, zametacího kartáče, cisterny a mycí lišty. Tímto jsme získali kvalitního a nepostradatelného pomocníka. Strojní investice činily 3.261 227 Kč,-.

REALIZACE NOVÝCH EXPOZIC

Největší a nejrozsáhlejší investiční akcí se bezesporu stala stavba rozšíření areálu ZOO, se kterou se započalo již v listopadu předchozího roku. Nákladem 7.055 000,- Kč byla provedena výstavba nových obslužných komunikací a inženýrských sítí a započalo se s výstavbou expozice medvědů a tygrů, expozice sov a odchovných a záložních voliér v prostoru technického zázemí.

REKONSTRUKCE

Rekonstrukcí sklepních prostor okálu jsme vybudovali odchovnu pro kurovité ptáky. Na konci léta jsme zahájili výměnu střešní krytiny v budoucí stanici pro handicapovaná zvířata v Rozově u Temelína nákladem 650 000,- Kč. Zároveň byla zahájena oprava průčelí, výměna vjezdových vrat a branek. Koncem roku zde byla nákladem 512 499,- Kč dodavatelsky obnovena i příjezdová cesta včetně úpravy povrchu.

V závěru roku jsme prováděli rekonstrukci kanceláří ředitele, sekretariátu a oddělení propagace včetně chodby a současně započala rekonstrukce a rozvoj počítačového systému v prostorách ředitelství. Na správný budově byla také dodavatelsky provedena oprava střechy a výměna střešní krytiny, která byla v kritickém stavu.

SLUŽBY ZAHRADNICKÉHO ÚSEKU

Martin Fučík

Na přelomu zimy a jara jsme pravidelně zásobovali zoo úsek rychlenými obilovinami a listovou zeleninou ze skleníku. Vypěstovali jsme také mnoho druhů sadbového materiálu k doplnění výsadby v areálu Zoo. V průběhu jara jsme vylepšovali běh a výsadby v expozici vodních ptáků a vodních želv v centrální části Zoo. Byly zde nově vysázeny mokřadní rostliny a okolí „potoka“ oživilo výsadby kvetoucích blatouchů. Ve velké expozici vodních ptáků u Muckého rybníka nám, bohužel, v letošní zimě vymrzla převážná většina bambusů a bylo náročné odstranit zaschlé stvoly. Nově jsme vysadili další imitace lesního biotopu u výběhu srnců a také kolem voliér ve dvoře. Deponii zeminy v nové části areálu jsme využili pro založení výsadby stromů a keřů, které budou sloužit pro výsadby u nových expozic. Horké a suché léto nás potrápilo především se zálivkou. Katastrofální vodní deficit špatně snášely především výsadby kapradin v australské expozici. Díky substrátům, zejména u mobilní zeleně obohaceným o chemické poutače vlhkosti, nám zaschlo jen minimum těchto rostlin. Na druhou stranu

nám počasí přispělo k výrobě 25 q kvalitního sena. Z jabloní ve dvoře jsme sklídili 5 beden jablek a dalších 30 beden jsme přivezli z Rozovy. Stromy z tamějšího sadu nám také dali úrodu 36 kg vlašských ořechů. K pravidelným činnostem zahradnického úseku patří údržba travnatých ploch a záhonů, úklid cest, odvoz odpadků a hnoje a zajišťování dovozu píce a okusových větví.

Rozšířením strojního parku o nový traktor s čelním nakladačem jsme získali více možností využití. Jeho síly jsme využili v Rozově při likvidaci starého ovocného sadu, při úklidu, terénních úpravách a přípravě půdy pro plánovanou výsadbu nového sadu. Značně se nám zjednodušil odvoz hnoje, protože týdně odvážíme 2 – 3 fůry, namísto 14 malotraktorových, což znamená nejen úsporu PHM, ale především úsporu časovou. Také nový sklápěč se zametačem vylepšuje obslužnost, zejména při doplňování sena a úklidu v areálu.

*V roce 2003 byla
dokončena základní síť
komunikací v novém
areálu Zoo*

*Letošní horké léto
potrápilo především na
vláhu náročné výsadby
kapradin – dětem stačila
zmrzlina*

HOSPODÁŘSKO-SPRÁVNÍ ODDĚLENÍ

Ing. Milan Daněk

Zoologická zahrada Ohrada disponovala k 31.12.2003 majetkem v celkové výši téměř 43.642 tis. Kč, z toho dlouhodobý hmotný majetek má hodnotu 43.400 tis. Kč.

Druh majetku	Stav k 1.1.2003	Stav k 31.12.2003
Majetek celkem	36.072,73	43.641,64
Dlouhodobý nehmotný majetek	157,05	233,25
Dlouhodobý hmotný majetek z toho:	35.915,68	43.408,39
pozemky	1.735,14	1.735,14
stavby	37.438,96	37.438,96
samostatné movité věci	7.745,85	11.215,56
drobný dlouhodobý majetek	2.190,64	2.580,64
nedokončené investice	4.998,33	12.053,41

V roce 2003 byl zoologické zahradě poskytnut zřizovatelem - Jihočeským krajem příspěvek na provoz ve výši 13.570 tis. Kč. Kromě tohoto základního příspěvků obdržela naše zoologická zahrada od zřizovatele i další příspěvky ve formě grantů, a to konkrétně 46,5 tis. Kč na propagační materiál, 78,6 tis. Kč na pořádání sochařského symposia, při kterém byly vytvořeny dřevěné sochy, které jsou vystaveny v areálu ZOO.

Další příspěvky a účelově určené dotace obdržela zoologická zahrada jednak na chov ohrožených, chráněných a handicapovaných živočichů z rozpočtu Ministerstva životního prostředí, a to ve výši 934,6 tis. Kč, od Českého nadačního fondu na chov vyder grantový příspěvek ve výši 6 tis. Kč, od Magistrátu města České Budějovice na výukový program „Živá půda“ grant ve výši 23 tis. Kč a od Ministerstva pro místní rozvoj vyúčtování grantu z programu Phare CBC z roku 2002 na projekt „ZOO na internetu“ ve výši 58,8 tis. Kč.

Výnosy v celkové výši 5.784 tis. Kč jsou v porovnání s rokem 2002 o 855 tis. Kč vyšší. Z toho výnosy na vstupném se proti roku 2002 zvýšily o 1.346 tis. Kč. Proti roku 2002 došlo k poklesu výnosů v oblasti prodeje zboží a suvenýrů, ve výnosech za prodej zvířat. Největší propad ve výnosech proti minulým letům nastal v oblasti výnosů z úroků. Tento propad je zapříčiněn trvalým snižováním úrokových sazeb peněžních ústavů za ukládané finanční prostředky.

Náklady byly v poměru k roku 2002 navýšeny o 3.451 tis. Kč. Navýšení se projevilo hlavně v položkách spotřeba propagačního materiálu, náklady na propagaci, opravy a údržba a mzdové náklady. Důvodem navýšení v nákladech na propagaci je příprava propagačních materiálů a příprava reklamní kampaně k 65. výročí založení ZOO Ohrada, které znamenaly zvýšení nákladů na spotřebu propagačního materiálu oproti roku 2002 o 329 tis. Kč a služby – propagace o 58 tis. Kč. Probíhající oprava střechy hospodářské budovy, opravy uvažované stanice handicapovaných zvířat Temelín – Rozova a ostatních oprav a údržby v areálu ZOO Ohrada znamenaly nárůst těchto nákladů o 1.922 tis. Kč proti roku 2002. Mzdové náklady se zvýšily z důvodu příchodu nových zaměstnanců, a souběhu pracovních poměrů u pracovníka, který nastoupil koncem roku do pracovního poměru za ing. Pouzara, který odchází do důchodu. Noví pracovníci budou zajišťovat mimo jiné i postupně narůstající počet zvířat v novém areálu.

Poměr nákladů k výnosům za rok 2003 je 28,39, čímž došlo proti roku 2002 k poklesu v soběstačnosti o 0,75 %. Důvodem tohoto poklesu, vzhledem k tomu, že vlastní výkony se proti roku 2002 zvýšily, bylo to, že náklady za sledované období měly vyšší dynamiku růstu, a to z důvodů výše popsaných.

Výnosy včetně dotací – porovnání let 2002 a 2003 (v tis. Kč):

	2002	2003
Hospodářský výsledek	+ 1057	+44
Dotace	13.045	14.628
Výnosy celkem	4.929	5.784
Vstupné	3.542	4.888
Prodej zboží a suvenýrů	184	170
Nájemné	289	129
Prodej zvířat	250	150
Úroky	137	38
Příspěvek na provoz stanice pro handicapované živočichy od ČSOP	92	89
Ostatní	435	320

Sponzorské dary na provoz ZOO byly směřovány především na výživu zvířat, a to hlavně formou adopce vybraných zvířat. Dynamika této složky je patrnější v porovnání za poslední tři roky, kdy v roce 2001 byla celková částka sponzorských příspěvků ve výši 145.629,-- Kč, v roce 2002 se zvýšila o 13.830,-- Kč na celkovou hodnotu 159.459,-- Kč a v roce 2003 tato částka dynamicky vzrostla o 95.721,-- Kč a dosáhla celkové částky 255.180,-- Kč. Nejštědřejšími sponzory se v roce 2003 stali Budějovický měšťanský pivovar a.s. (Samson), TV GIMI a.s., firma na výrobu rolet a garryží Praktic, BAUMAX ČR a.s., Sportcentrum Zvonárna, tiskárna TYPOS a Oční optika Jana Valuchová.

Čerpání nákladů – porovnání let 2002 a 2003 (v tis. Kč):

	2002	2003
Náklady celkem	16.917	20.368
Spotřeba materiálu	3.243	3.893
z toho krmiva	1.331	1.606
propagační materiál	60	389
Nákup zvířat	275	49
Energie	890	741
Prodané zboží	58	54
Opravy a údržba	1.568	3.490
Služby	1.111	1.603
z toho propagace	166	224
Cestovné	120	104
Mzdové náklady	4.363	4.948
Ostatní osobní náklady	84	92
Sociální a zdravotní pojištění	1.521	1.731
Sociální náklady (příspěvek na stravu apod.)	258	315
Poplatky, daně	64	28
Ostatní náklady	302	199
Odpisy	3.060	3.121

Pohyby zvířat - v evidenčních cenách (v tis. Kč):

	2002	2003
Nákup	262	50
DARY - PŘÍJEM	13	24
Odchovy	195	281
Výměna - příjem	102	9
Jiný příjem	43	1
Prodej	- 131	- 151
Dary - výdej	0	0
Vypuštění	0	0
Výměna - výdej	- 101	-7
Úhyn	- 208	-129
Únik	- 4	- 1
Vyřazení	- 1	0
Jiný úbytek + škodná	- 6	- 3
Stav zvířat v tis. Kč na konci roku	2.589	2.391

Limit mzdových prostředků a OON ve výši 5.040 tis. Kč byl vyčerpán na 100 %. Průměrný měsíční plat v roce 2003 činil 14.961 Kč. Přepočtený evidenční počet pracovníků byl v roce 2003 celkem 27,56 pracovníků.

Fond reprodukce byl v roce 2003 vytvořen z odpisů ve výši 3.121 tis. Kč. Pořízení všech investic bylo zajištěno jednak dotací na investice od zřizovatele ve výši 8.000 tis. Kč, která byla rozdělena na výstavbu komunikací v novém areálu v hodnotě 3.500 tis. Kč a nákupem víceúčelového vozidla, přípravou výstavby expozice sov a vnitřních ubikací medvědů v novém areálu v hodnotě 4.500 tis. Kč. Zakoupení a instalace 2 ks elektronického průvodce, v celkové hodnotě 315 tis. Kč, které jsou umístěny u vchodu do ZOO a v expozici australské fauny, bylo částečně kryto grantovým příspěvkem Jihočeského kraje ve výši 240 tis. Kč.

*Nový ekonom ing. Daněk testuje právě
zabudovaného zvukového průvodce u
australské expozice*

ODDĚLENÍ EKOLOGICKÉ VÝCHOVY A PROPAGACE

RNDr. Roman Kössl

ZOO Ohrada v současné době nabízí 6 vzdělávacích programů v učebně a areálu zoologické zahrady, které jsou určeny zejména třídám středních, základních a také mateřských škol. Témata nabízených programů jsou následující:

- a) „Vydra“ – biologie, ohrožení, ochrany vydry říční, pozorování živých zvířat při různých činnostech (ve spolupráci s Nadačním fondem pro vydru Třeboň)
- b) „Ptáci“ – vznik a vývoj ptáků, společné znaky s plazy, přizpůsobení různým podmínkám (příjem potravy - zobák, pohyb – nohy, křídla)
- c) „Domácí zvířata“ – původ domácích zvířat, domestikace v historii, pozorování rozdílných a společných znaků divokých a domácích zvířat
- d) „Nebojte se hadů“ – co je to had, porovnání s ostatními plazy, zvláštnosti pohybu, proč se jich lidé bojí, biologie, ohrožení, ochrana
- e) „CITES“ – obchod se zvířaty, důvody, důsledky, možnosti řešení
- f) „Žijící půda“ – vznik půdy, živé organismy v půdě a na jejím povrchu, ochrana půdy, potravní řetězec (tento program jsme vytvořili v roce 2003 za finanční podpory Magistrátu města České Budějovice, je určený pro předškoláky a žáky 1.st.ZŠ)

Pro nižší stupeň ZŠ a MŠ jsme zajišťovali návštěvy pracovníků našeho oddělení také přímo ve škole s hodinovým povídáním o zoologických zahradách, ochraně přírody a zajímavostech ze života kontaktních zvířat - krajty královské, morčat a fretky. Letos jsme besedu připravili pro 21 MŠ a 24 ZŠ, což představovalo přibližně 3 050 dětí.

Mateřským i základním školám i dalším ohlášeným skupinám mimo jiné nabízíme doplnění výuky ve škole návštěvu zoologické zahrady s průvodcem. V letošním roce využilo průvodcovské služby 25 skupin. Pedagogičtí pracovníci projeví nejvíce zájem o vzdělávací program „Ptáci“ – objednalo si jej 18 tříd ZŠ.

Vzdělávací programy, návštěvy pracovníků ve školách i průvodcovská činnost jsou využívány pro vštěpování zásad ochrany přírody. Jednou ze základních každoročních kampaní je upozorňování na škodlivost zbytečného „zachraňování“ tzv. opuštěných mláďat v přírodě.

I v letní sezóně 2003 probíhalo ve spolupráci se zoologickým oddělením pravidelné krmení vyder a medvědů s komentářem o biologii těchto druhů, ohrožení i ochraně. K zábavné výchově veřejnosti k ochraně přírody jsou využívány i akce pro veřejnost.

*15.9.2003.přivítal ředitel
Zoo devítiletou Lucii
Madaraszovou z Vodňan
jako 6-ti miliontého
návštěvníka od roku 1972,
kdy se Zoo stala
samostatnou*

V roce 2003 jsme podali celkem 5 grantových projektů v požadované výši celkem téměř 450 tis. Kč (předpokládané náklady projektů činili celkem téměř 555 tis. Kč). Získali jsme 3 granty od KÚ Jihočeského kraje (Informační systém ZOO Ohrada – zvukový průvodce ZOO, Navštivte ZOO Ohrada – informační materiály, Dřevosochařské sympozium v ZOO – svět zvířat), 1 grant od Magistrátu města Č. Budějovice (Žijící půda - vzdělávací program) a 1 grant od Nadačního fondu pro vydra (Vydra říční – interaktivní naučná tabule v ZOO).

Kromě prezentace a reklamy naší ZOO v různých tiskovinách (mapách, atlasech, průvodcích a katalogích cestovního ruchu), na panelech městského informačního systému v Č. Budějovicích a mapového informačního systému na Šumavě v průběhu roku jsme koncem roku začali připravovat nové propagační materiály pro následující rok a kampaň k 65. výročí založení ZOO. Výsledkem je například nový letáček (skládanka) pro informační turistická centra, aktualizovaný průvodce nebo 8 nových druhů pohlednic, trička s vydrou a několik dalších drobností, ale také 10 billboardů do Českých Budějovic. Nezbytnou součástí propagace ZOO byla spolupráce s tiskem, rozhlasem a televizí, kdy pracovníci oddělení poskytovali články a informace k jednotlivým akcím v ZOO, novým expozicím i přírůstkům v kolekci zvířat. Součástí propagace i vzdělávací činnosti je již od roku 2000 internetová stránka ZOO, s pravidelnou aktualizací.

Protože nejlepší propagací i způsobem vzdělávacího působení na návštěvníky je vzhled jednotlivých expozic, podíleli se pracovníci oddělení na úpravě stávajících i přípravě nových expozic v novém areálu a na podobě zahradnických úprav v jejich okolí (návrhy řešení expozice sov a výběhu medvědů, příprava podkladů pro projekt objektu centra ekologické výchovy, návrhy biotopických výsadeb).

Nadále spolupracujeme také s Jihočeskou Univerzitou v Českých Budějovicích, zejména při pravidelné výuce biogeografie na Pedagogické fakultě a případně zajištění jednotlivých seminářů, ale také při zajišťování diplomových prací, kdy pracovník ZOO působí jako konzultant nebo přímo jako vedoucí diplomové práce. V roce 2003 bylo řešeno 5 témat – „Analýza návštěvnosti ZOO Ohrada Hluboká nad Vltavou“ (vedoucí), „Faunistické členění Země ve výuce na různých stupních škol“ (vedoucí), „Využití poznatků klimatologie v zájmových chovech zoozvířat“ (vedoucí), „Návrh výukových materiálů /pracovních listů/ využitelných v podmínkách Zoo Ohrada“ (konzultant), „Návrh naučné stezky v okolí ZOO Ohrada“ (konzultant).

Jsme členem odborné komise UCSZ pro vzdělávání a propagaci a pracovníci oddělení se v říjnu zúčastnili každoročního zasedání této komise, tentokrát v brněnské Zoo.

O velikonocích se Zoo dočasně proměnila ve Velikonoční ostrov, kde si děti mohly vysoutěžit drobné ceny

AKCE PRO VEŘEJNOST

Mgr. Kateřina Terentiewová

22.3.2003 od 13,00 do 16,00 hodin jsme uspořádali pro naše nejmenší návštěvníky zábavné odpoledne „Vítání jara“. Nejen děti si mohli vyzkoušet svou zrakovou paměť v obrázkovém kvízu či na několik minut být chytrý jako liška, hbitý jako klokan apod. V dětském divadle v 15,00 hod. zahrály děti z dramatického kroužku ZŠ Oskara Nedbala pohádku „Neposlušná písmenka“. Přestože první jarní sluníčko se schovávalo za mraky, přivítalo s námi jaro 1 562 návštěvníků.

1.dubna jsme vyhlásili v rámci Dne ptactva výtvarnou soutěž „Nejzáhadnější bájný pták“ ve čtyřech kategoriích. Podmínkami soutěže bylo namalovat, vymodelovat, ušít nejzáhadnějšího bájného ptáka o velikosti 10 – 50 cm.

19.4.2003 se ostrůvek na Munickém rybníku změnil na „Velikonoční ostrov“ a dětské návštěvníci si zde mohly vyzvednout velikonoční letenku, která jim umožnila let po ZOO a zároveň luštit hádanky a tajenky rozmístěné po celém areálu ZOO. V tento na počasí nepříznivý den zavítalo do ZOO 1 004 návštěvníků.

Na 1. Máje - u příležitosti 64. výročí založení ZOO Ohrada - připravilo kynologické sdružení České Budějovice 10. jubilejní pochod jarní přírodou. Start byl v 9,00 hod. od Dětského centra Arpida v Českých Budějovicích a cíl ve 12,00 hod. před zoologickou zahradou. Pro všechny účastníky pochodu byl připraven pěkný kulturní program a ukázky výcviku psů policie, záchranářů a ukázky sokolnictví. Samozřejmě nesměly chybět ani soutěže pro děti a zajímavé odměny. Od 15 hod. proběhlo v dětském divadle slavnostní vyhodnocení soutěže „Nejzáhadnější bájný pták“:

kategorie 0 – 6 let (4 účastníci)

1.místo – Lenka Hauerová z Českých Budějovic

kategorie 7 – 14 let (cca 250 účastníků)

1. místo – Pavlína Tichá – Vondrov - Hluboká nad Vltavou

kategorie 15 – 99 let (7 účastníků)

čestné uznání Heleně Mlezivové za nejstaršího účastníka - Temelín

1.místo – Petr Bednář - České Budějovice

kategorie Základní školy (8 účastníků)

1.místo - ZŠ Dobrá Voda získala putovní pohár

Prvomájového odpoledne v ZOO se zúčastnilo celkem 2 851 lidí.

Sobotní program Mezinárodního dětského dne připravený rádiem Frekvence 1 odstartoval moderátor Luboš Voráček ve 14,00 hod. Děti soutěžily, luštily křížovku, tancovaly na písně Michala Davida, poslouchaly hudební skupinu Patrola a také si mohly pohladit kraje královskou a fretku. Mimo jiné Frekvence 1 vyhlásila soutěž „O nej... jméno pro samce kočkodana husarského“. Výherkyně pak spolu s Michalem Davidem na dálku pokřtili opici jménem KIM a rádio Frekvence 1 se stalo patronem expozice opičáků. Tento Dětský den přišlo oslavit 3 791 návštěvníků.

Ge Capital Bank odstartovala svůj nabitý program ke Dni dětí v ZOO hned následující neděli v 10,00 hod. Před areálem ZOO mohli návštěvníci sledovat ukázkou kenda, aerobiku a divadelníky s pohádkou „Princ Bajaja“. Každou celou hodinu se mohli návštěvníci projet na raftu. Zaměstnanci ZOO představili některá zvířátka, která si návštěvníci normálně pohladit nemohou. Přímou v areálu zoologické zahrady děti soutěžily o drobné ceny v malování, čáře, běhu s brzdou a ve skládačce. Pokud děti chtěly vyhrát hodnotnější ceny, stačilo si před vstupem vyzvednout letáček a správně odpovědět na 8 otázek, které se týkaly zvířat žijících v ZOO Ohrada. V tuto slunečnou neděli slavilo 5 167 návštěvníků.

26.ročník Dětských divadelních dnů se konal 28.5. – 20.6.2003. Umělecká agentura MD hrála pro děti z mateřských a základních škol pohádku „Jak medvídky chytali zloděje“.

Toto divadelní představení shlédlo celkem 4 322 malých diváků s pedagogickým doprovodem.

Letní prázdniny jsme společně s dětmi ukončili zábavným odpolednem „Těšíme se do školy se ZOO“. Akce probíhala za slunečného dne od 13,00 do 17,00 hod. Pro malé soutěžící jsme připravili „Malou bleší olympiádu“ – soutěžní klání v 6 neobvyklých disciplínách (jako např. „Čí je to potrava?“ – v zakryté láhvi naplněné škrobem byla ukryta potrava některého zvířete naší ZOO). Za každý splněný úkol získaly děti žeton v hodnotě 1,-Kč nebo 5,-Kč. Ve směnárně si pak mohly žetony proměnit v ceny. Celkový počet návštěvníků byl 1 717.

Zoologická zahrada získala grant KÚ-Jihočeského kraje na pořádání dřevosochařského sympozia „Svět zvířat“, které se uskutečnilo v prvních dvou zářijových týdnech. Tohoto sympozia se zúčastnilo 5 sochařů – Libor Daenemark, Ivan „Dědek“ Šmíd, Krystián Rychtera, Daniel Ručkal a Jan Rázek. Cílem pořádání tohoto sympozia bylo umožnit návštěvníkům sledovat, jak se během 2 týdnů mění a utváří umělecké dílo. Druhým cílem bylo vytvoření 7 dřevěných soch zvířat. Vytvořené sochy – vydra, muflon, kuna, medvěd, želva, rybí trůn a volavka jsou umístěné v areálu Zoo u expozic zvířat, které sochy představují. Už během sympozia bylo patrné, že sochy budou velmi atraktivní především pro malé návštěvníky či pro návštěvníky zdravotně postižené. V prvních měsících roku 2004 budou na sochách umístěny informační cedulky psané v braillovu písmu. Tím bychom chtěli našim zrakově postiženým návštěvníkům poskytnout a umožnit bezprostřední dotykové vnímání.

13.9. jsme měli v plánu s nejmenšími návštěvníky vyrábět nebo malovat dráčky a školou povinným předat informace o atmosféře, blesku, bouře v podobě zábavného kvízu. Bohužel příroda nám nebyla nakloněna, celý den přšelo jen se lilo.

Na Den zvířat 4.10. nám neustále příroda hrozila silným deštěm. Jako i v minulém roce jsme svátek všech zvířat oslavili soutěží. V celém areálu ZOO jsme poschovávali několik fotografií zvířat. Soutěžící měli za úkol fotografie najít a zakreslit do plánu zoologické zahrady expozice, kde daná zvířata jsou. Během dne proběhlo 2x losování 5-ti výherců, kteří obdrželi zajímavé ceny.

21.12.2003 od 13,00 hod. přicházeli návštěvníci do ZOO popřát krásné svátky vánoční i zvířátkům. Společně zdobili stromeček a nezapomněli ani na malé dárečky pro zvířátka. Vánoční pohodu v tento ubrečený den přičaroval Blaťácký soubor ze Ševětína svým „živým betlémem“ a také záhadný ptáček Vánočníček, který opět přiletěl do zahrady jako v loňském roce. Malí návštěvníci pomohli ošetřovatelům najít expozici, ve které se tentokrát uhnízdil. Celková návštěvnost 189 lidí.

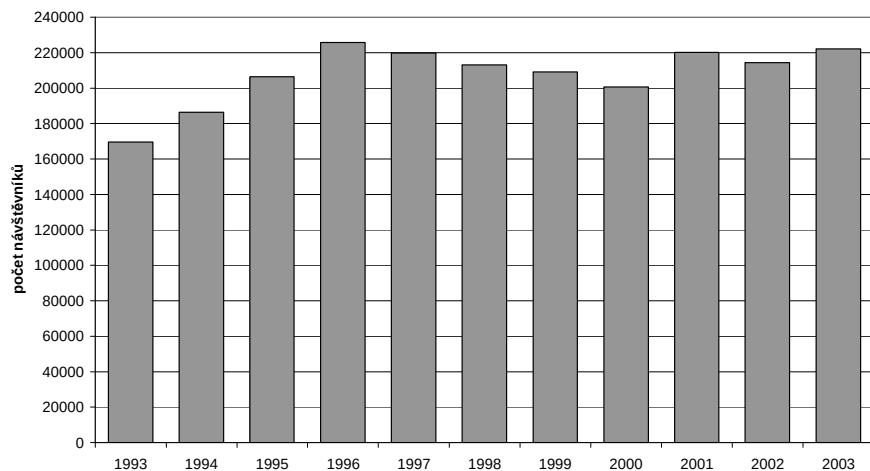

Přestože deštivý den vánoce příliš nepřipomínal, odehrál se v areálu Zoo biblický příběh

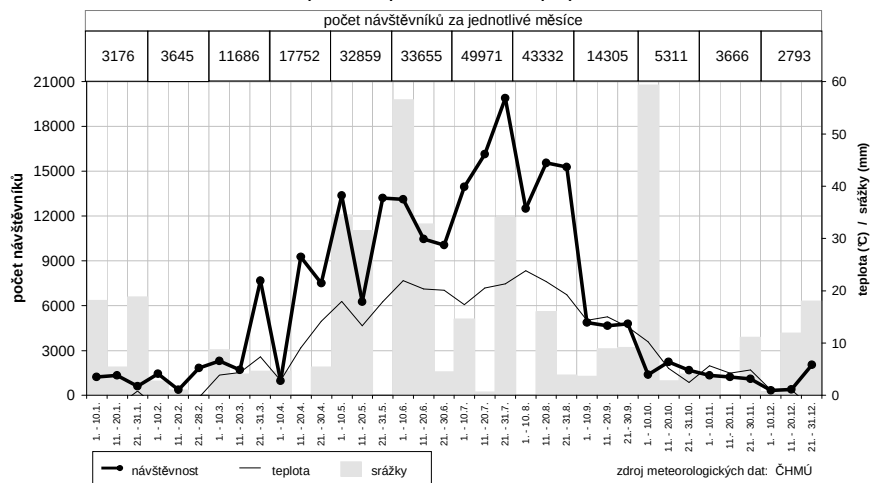
VÝVOJ NÁVŠTĚVNOSTI

Počet návštěvníků v roce 2003 opět po roční přestávce přesáhl hranici 220 tisíc. Z celkového počtu 222.151 bylo 101.262 dospělých návštěvníků, 49.352 dětí a důchodců (poloviční vstupné) a 71.537 neplatících (převážně děti do 6-ti let). Vývoj návštěvnosti od roku 1993 ukazuje následující graf. V dalším grafu je možné zjednodušeně vysledovat souvislosti mezi návštěvami v ZOO a průběhem počasí v jednotlivých dekádách roku 2003.

Vývoj počtu návštěvníků v letech 1993 - 2003

Vývoj návštěvnosti v průběhu roku 2003
(srovnání s průběhem srážek a teplot)

DARY POSKYTNUTÉ V ROCE 2003 – PODĚKOVÁNÍ

Zoologická zahrada děkuje všem sponzorům, kteří přispěli na zabezpečení lepších podmínek chovu zvířat a na rozvoj nejmenší zoologické zahrady v České republice.

Dárci	věnovaná částka v Kč	komu
Albert Tomáš, České Budějovice	300,-	Želva bahenní
anonymní dárci	100,-	Provoz ZOO
anonymní dárci	200,-	Provoz ZOO
anonymní dárci	500,-	Provoz ZOO
anonymní dárci	500,-	Provoz ZOO
anonymní dárci	200,-	Provoz ZOO
anonymní dárci	200,-	Provoz ZOO
anonymní dárci	2 500,-	Provoz ZOO
anonymní dárci	2 000,-	Liška obecná
anonymní dárci	2 691,-	Provoz ZOO
Autodoprava Kratochvíl, České Budějovice	6 000,-	Provoz ZOO
BAUMAX ČR a.s., České Budějovice	10 000,-	Rys ostrovid
Bínová Hana, Třeboň	200,-	Užovka stromová
Budějovický pivovar Samson, České Budějovice	30 000,-	Provoz ZOO
České reálné gymnázium - tercie, Č. Budějovice	1 000,-	Výr velký
Doskočilová Eva, Praha	5 000,-	Kočka divoká
ELEKTRO-kontakt, České Budějovice	5 500,-	Puštík bělavý
Eliáš Jakub, Praha	800,-	Psoun prériový
Farka František – vodoinstalatérství, Č.Budějovice	4 000,-	Výr velký
Gymnázium Jírovcova, České Budějovice	1 789,-	Kusu liščí
Havelka František, České Budějovice	300,-	Ježek
Humlová p., České Budějovice	200,-	Provoz ZOO
Jaroš Milan, Netolice	1 000,-	Ovce ouessantská
Kolektiv odboru životního prostředí , zemědělství a lesnictví KÚ-Jihočeského kraje, České Budějovice	5 500,-	Sovice sněžná
Korešová Michaela, České Budějovice	5 000,-	Shetlandský pony
Kostka Oldřich, České Budějovice	3 500,-	Plejtvak munický
Kovovýroba HAD s r.o., Straňany	1 000,-	Krajta královská
Krelová Olga, České Budějovice	4 000,-	Muflon
Kubartová Lenka, Hrdějovice	750,-	Provoz ZOO
Limar-CB, s.r.o., České Budějovice	6 500,-	Nosál červený
LUMEN a.s., České Budějovice	5 500,-	Sovice sněžná

Mattiellovi, Praha	1 000,-	Vydra říční
Molzerová Erika, České Budějovice	1 000,-	Medvěd hnědý
MŠ 12., Písek	400,-	Provoz ZOO
MŠ církevní Lipenská, České Budějovice	600,-	Provoz ZOO
MŠ Fr. Ondříčka, České Budějovice	400,-	Morče Šmudlinka
MŠ Hluboká n/Vlt.	240,-	Provoz ZOO
MŠ Krokova, České Budějovice	300,-	Provoz ZOO
MŠ Nerudova, České Budějovice	400,-	Želva Verunka
MŠ Otakarova, České Budějovice	240,-	Provoz ZOO
MŠ Schwarzenberská, Hluboká nad Vltavou	500,-	Kachnička mandar.
MŠ Špálova, České Budějovice	500,-	Provoz ZOO
MŠ T.G.Masaryka, Český Krumlov	370,-	Provoz Zoo
MŠ Větrná, České Budějovice	100,-	Provoz Zoo
MŠ Zeyerova, České Budějovice	950,-	Provoz ZOO
MŠ Železničářská, České Budějovice	300,-	Provoz ZOO
Musilová Markéta, České Budějovice	360,-	Provoz ZOO
Němejz Stanislav, České Budějovice	500,-	Želva Bramborka
OČNÍ OPTIKA Jana Valuchová, České Budějovice	10 000,-	Rys ostrovid
Pešková Ludmila Ing., České Budějovice	5 000,-	Kulíšek nejmenší
Praktic - rolety, garnýže, Pištín	12 500,-	Vlk
REMET s.r.o., Brno	5 000,-	Bernešky rudokrké
rodina Benešova, Dubenec u Dívčic	5 000,-	Kolonok
rodina Jelenova, Hluboká nad Vltavou	5 000,-	Jelen sika
Selma Keck	200,-	Provoz ZOO
Soustružníková Milena, Větřní	2 500,-	Provoz ZOO
Sportcentrum Zvonárna, České Budějovice	10 000,-	Vlk
Stavebné spořitelna ČS, Praha	5 500,-	Klokán rudokrký
Šetina – instalatérství, České Budějovice	5 000,-	Klokán rudokrký
Šťastná Petra, Suchdol nad Lužnicí	2 400,-	Mýval severní
TV GIMI a.s., České Budějovice	23 000,-	Nosál červený
Typos – tiskárna, Vrábče	10 000,-	Rys ostrovid
Vencílková Drahomíra Ing., Hrdějovice	3 600,-	Mýval severní
Vostrovský R. a Klierová M., České Budějovice	4 000,-	Koza
VOŠ a SPŠ 4.C, Strakonice	6 500,-	Mýval severní
VOŠ a SPŠ, Strakonice	3 000,-	Vydra říční
ZŠ Baarova, České Budějovice	222,-	Provoz Zoo

ZŠ Borek, České Budějovice	1 000,-	Krajta královská
ZŠ Dukelská, odl.pracoviště Nové Hodějovice	1 035,-	Provoz ZOO
ZŠ E.Destinnové, České Budějovice	1 562,-	Provoz ZOO
ZŠ Grunwaldova 1.,2.,3.,4.tř., České Budějovice	3 460,-	Provoz Zoo
ZŠ Grunwaldova 6.,7.tř., České Budějovice	1 313,-	Provoz ZOO
ZŠ Hluboká nad Vltavou	1 637,70	Provoz ZOO
ZŠ Ledenice	744,-	Provoz ZOO
ZŠ Lišov	2 500,-	Klokan rudokrký
ZŠ Máj I., České Budějovice	1 000,-	Klokan rudokrký
ZŠ Oskara Nedbala 1.A,B,C, České Budějovice	1 300,-	Provoz Zoo
ZŠ Oskara Nedbala 3.A,C, České Budějovice	840,-	Provoz Zoo
ZŠ Oskara Nedbala 4.C, České Budějovice	350,-	Provoz Zoo
ZŠ Ševětín	437,-	Provoz Zoo
ZŠ Týnec nad Sázavou	3 424,30	Snovač zahradní
ZŠ Vráto, České Budějovice	765,-	Vlk
Ždichynec, České Budějovice	500,-	Medvěd hnědý
CELKEM	255 180,-	

Děkujeme také všem, kteří se rozhodli v roce 2003 přispět naší zoologické zahradě jinou než finanční podporou, například věcným darem, bezplatnou službou či protislužbou:

- Autokempink Křivonoska, Hluboká n.Vlt., kde máme umístěnou informační skříň pro zahraniční návštěvníky
- ArdeaPharma a.s., Ševětín, která materiálně podporuje náš chov krmných králíků
- BAUMAX ČR a.s., která nám za poskytnutí reklamy na vstupenkách pro dospělé zajistila jejich výrobu pro rok 2003
- Blaťácký soubor Ševětín, který u nás vystoupil se svým živým Betlémem při oslavě vánočních svátků v ZOO
- Coca-Cola Beverages ČR s.r.o., která nám věnovala pro naše návštěvníky velké množství nealkoholického nápoje jako ceny za účast v různých soutěžích
- pan Martin Hájek a jeho firma Kelt reklama, Hluboká n.Vlt., který nám bezplatně zajišťoval výrobu vizitek a mnoha dalších tiskových materiálů
- pan Milan Jaroš z Netolic, který nám zdarma zajišťoval stříhání oveček z ostrova Ouessant
- Jednota, spotřební družstvo, České Budějovice, která nám umožnila bezplatnou prezentaci v Terno magazínu za umístění své reklamy v areálu ZOO
- Kontakt elektronik, s.r.o., České Budějovice, který nám věnoval elektronické součástky pro výrobu vzdělávacího panelu o vydrách
- Merial SAS organizační složka – veterinární léčiva a preparáty, Č. Budějovice, která nám věnovala veterinární léčiva a preparáty
- pan František Petr, provozovatel naší zahradní Zoo restaurace, který zajistil bezplatné vánoční občerstvení pro naše návštěvníky

- Rádio Frekvence 1 České Budějovice (RMC, s.r.o. Praha), které je hlavním mediálním partnerem při našich akcích pro veřejnost
- Restauraci Blata Sedlec, která umožnila umístění našeho poutače na svém billboardu
- Schwan – Stabílo ČR s.r.o. Český Krumlov, která nám věnovala pro soutěže ceny pro děti
- Stavební spořitelna ČS, Praha, která nám věnovala pro soutěže ceny pro děti
- TSE s.r.o., České Budějovice, která nám věnovala pro soutěže ceny pro děti
- Wüstenrot - Stavební spořitelně a.s., České Budějovice, která nám za poskytnutí reklamy na dětských vstupenkách zajistila jejich výrobu pro rok 2003

a mnoha dalším, kteří přinesli své dárky zvířatům při různých příležitostech v podobě ovoce, zeleniny, ořechů, medu, ale i živých morčat a dalšího krmiva, jejichž jména nám ovšem často zůstala utajena.

PŘÍJMY Z REKLAMY

Děkujeme za finanční podporu také firmám, které se rozhodly umístit reklamu v areálu zoologické zahrady. Tímto rozhodnutím napomohly k získání finančních prostředků na provoz a rozvoj zoologické zahrady. V roce 2003 umístily dočasné nebo na celý rok svou reklamu do areálu ZOO tyto společnosti:

- CB Merkury s.r.o, České Budějovice
- ČSOB a.s., Praha - Poštovní spořitelna České Budějovice
- General Bottlers ČR s.r.o., Praha
- Schöller zmrzlina a mražené výrobky s.r.o., Dobřejšovice
- Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra České republiky, Praha
- Wüstenrot - Stavební spořitelna a.s., České Budějovice

Libor Daenemark tvoří ze smrkového špalku medvěda v životní velikosti

Na dětský den bavit malé (i velké) návštěvníky zoologické zahrady zpěvák Michal David

ODBORNÁ SDĚLENÍ

Odchov holuba wonga (*Leucosarcia melanoleuca*) v Zoo Ohrada.

Josef Diesner

Koncem roku 2002 získala naše zoologická zahrada šestiletého samce a roční samičku vzácného a velmi zajímavého holuba, holuba wonga (*Leucosarcia melanoleuca*). V Evropě je tento druh znám již od poloviny 19. století - 1845 ZOO Antverpy, 1859 ZOO Londýn (Rösler, 1996). Pokud se nám podařilo zjistit, do Čech byl tento pták dovezen teprve roku 1998.

Pochází z hustých vlhkých lesů východní Austrálie, kde ho můžeme potkat od středovýchodního Queenslandu (Rockhampton), až po okolí Melbourne, ve státě Viktoria. Obě pohlaví jsou stejně zbarvena. Na hřbetě, zadní části hlavy a ocasu šedomodře, prsa s výrazným bílým pruhem ve tvaru písmene „V“ na šedomodrém základě, čelo čistě bílé, břicho bílé, s šedými skvrnami. Svoji váhou a velikostí (cca 500 g a 380 – 410 mm) se řadí k větším holubům. Žije spíše pozemním způsobem života. V přírodě sbírá v podrostu různé plody a semena. V zajetí ho krmíme stejně, jako jiné zemní holuby, tj. větší podíl suchého a naklíčeného zrní, vaječná směs a zelené krmení. Svá hnízda si staví na stromech z větviček. Snáší jedno až dvě bílá vejce, velké 39 x 28 mm. Na vejcích sedí 19 dní. Mláďata opouštějí hnízdo ve stáří tří týdnů.

Na jaře, roku 2003, jsme pár umístili do ubikace o ploše 6 x 5 m, z toho je asi 6 m² vnitřní, vytápěná část a zbytek tvoří vnější, expoziční voliéra. Zároveň je zde umístěn i pár kakaduů růžových (*Eotophus roseicapillus*). Ti temperovanou část v zimě využívají, zatímco holubi zůstávají i za největších mrazů ve vnější kleci. S hnízděním začali hned, jak se otepilo. Využili připraveného drátěného košíku, umístěného na větví uprostřed voliéry. První snůšky byly vždy zničeny. Nejdříve jsme se domnívali, že příčinou jsou holubi, ale později jsme zjistili, že jim hnízdo rozebírají kakaduové. Proto jsme je oddělili do vnitřní části. Ale ani toto opatření nepřineslo očekávané výsledky. Holub neustále tokal, holubice snášela vejce, ale na snůšce seděli špatně a nakonec ji pokaždé opustili. Rozhodli jsme se vejce odebírat a zkusit odchov pod náhradními rodiči.

Pro tento účel jsme využili hrdličky chechtavé (*Streptopelia roseogrisea*), které jsme umístili do klecí o velikosti 80 x 50 x 40 cm. Ty byly vybaveny dvěma bidly, napaječkou a miskou na krmení. Jako hnízda bylo použito keramické misky o průměru 18 mm, která byla umístěna na dně klece. Bidla v kleci je dobré umístit co nejnižší z toho důvodu, aby vylétlá mláďata byla v kontaktu s adoptivními rodiči a mohla snadno žadonit o potravu.

Náš pár holubů wonga snášel v nepravidelných intervalech jedno nebo dvě vejce, ze kterých se nám podařilo čtyři odebrat. Z těch pak tři byla oplodněna. Každý pár měl podsazeno jen jedno vejce. Vylíhnutá mláďata velice dobře prospívala, tři týdny po vylétnutí byla od adoptivních rodičů odstavena. Hrdličky byly po celou dobu odchovu krmeny suchým, naklíčeným zrním, s větším podílem vaječné směsi a granulemi pro hmyzožravé ptáky. Máme vyzkoušeno, že dobrý pár hrdliček odchová zdárně i dvě mláďata holuba hřivnáče (*Columba palumbus*). Domníváme se proto, že by se jim podařilo bez větších problémů odchovat i dvě mláďata holubů wonga. Vzhledem k velikosti těchto holubů je ale jistější, a pro vývoj holoubat určitě prospěšnější, podstavit jen jedno. Celkem jsme odchováli tři zdravá, životaschopná mláďata - jednoho samce a dvě samice.

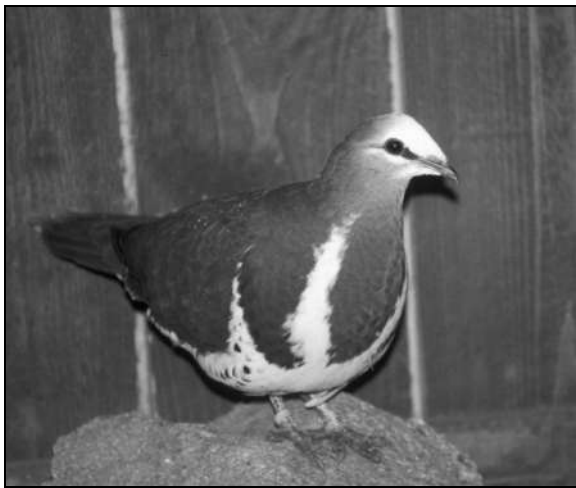
Z nám dostupných údajů vyplývá, že se jedná o druhý odchov těchto ptáků u nás a první v českých a slovenských zoologických zahradách. Věříme, že se nám tento úspěch podaří v následujícím roce zopakovat.

Breeding of the Wonga Pigeon (*Leucosarcia melanoleuca*) in the Ohrada Zoo. The first successful rearing of this kind, in the Czech and Slovak zoological gardens. The

author briefly mentions the breeding of these birds in Ohrada Zoo, the problems with their nesting and rearing of their young. This also includes a description of rearing this bird with the help of surrogate parents

Literatura:

Rösler G., 1996: Die Wildtauben der Erde - Freileben, Haltung und Zucht. Verlag M. & H. Schaper Alfeld - Hannover.

Holub wonga
(*Leucosarcia melanoleuca*)
se zdržuje převážně na zemi

Chov a odchov plameňáka růžového starosvětského (*Phoenicopterus ruber roseus*) v Zoo Ohrada.

Jitka Králíčková, Jana Chrtová

V expozici na břehu Munického rybníka v zadní části Zoo upoutá pozornost návštěvníků skupina impozantních růžových ptáků s dlouhým krkem a dlouhými nohama. Naše současné hejno plameňáků růžových starosvětských (*Phoenicopterus ruber roseus*) chováme od července roku 2001, kdy jsme nakoupili od Farmy Aves třicet osm ptáků, pocházejících z odchyty v Tanzanii. V minulosti se již jeden jedinec plameňáka v expozicích ZOO Ohrada krátce objevil. Začátkem osmdesátých let byl získán kuriózním způsobem, byl totiž odchycen u nás ve volné přírodě. Jednalo se o plameňáka chilského (*Phoenicopterus chilensis*) V našich zoologických zahradách nechyběl, takže lze předpokládat, že ulétl některému ze zahraničních chovatelů. Vzhledem ke způsobu života těchto ptáků, neměl pro naši ZOO jeden kus velký význam, proto byl později vyměněn se ZOO Dvůr Králové za jiné ptáky. Plameňáci jsou chováni i v několika dalších našich zoologických zahradách, kde se víceméně úspěšně rozmnožují.

Jsou jednou z nejstarších skupin ptáků, jejichž fosilní zbytky známe již z doby před 30 miliony lety. Řád plameňáci (*Phoenicopteriformes*) zahrnuje jedinou čeleď plameňákovití (*Phoenicopteridae*) s pěti druhy. Plameňák chilský (*Phoenicopterus chilensis*) je rozšířený v Jižní Americe od středního Peru do Ohňové země. Plameňák malý (*Phoeniconaias minor*) je rozšířen ve východní a jihozápadní Africe a v severozápadní Indii. Je nejpočetnějším druhem plameňáků. Plameňák andský (*Phoenicoparrus andinusi*) obývá výlučně vysokohorská slaná jezera v Andách od jižního Peru po severní Chile. S ním žije plameňák Jamesův (*Phoenicoparrus jamesi*). Největším

z plameňáků je plameňák růžový (*Phoenicopterus ruber*), žijící ve střední a jižní Asii, Africe, ve Střední a na severu Jižní Ameriky. Svým poddruhem plameňák růžový starosvětský (*Phoenicopterus ruber roseus*) zasahuje i do jižní Evropy. Nejznámější evropská kolonie je v Camargue v jižní Francii, další jsou ve Španělsku a na Sardinii. Jen zcela výjimečně zaletí někteří jedinci mnohem severněji. Několikrát byl zastížen i na našem území.

Plameňáci obývají mělká jezera a laguny se silně zásaditou až velmi slanou vodou, kde je velké množství řas, rozsivek a bezobratlých živočichů. Tuto drobnou potravu loví pomocí silného, zalomeného, lamelovaného zobáku, sloužícího k filtrování potravy, a dlouhých nohou, které mu umožňují i v hlubší vodě vířit bahno. Zobák mají hřbetní stranou dolů, rychle jím pohybují do stran a štěrbinou mezi čelistmi procezuji vodu. Důležitým znakem všech plameňáků je barva opeření. Je podmíněna karotenoidovými pigmenty, získávanými z řas. Zbarvení má význam při reprodukci. Plameňáci jsou velmi společenští ptáci, žijící ve velkých koloniích i o několika tisících párů. Jejich hlasový projev se podobá husímu. Hnízda staví vyhrnutím materiálu do kužele, kde na vrcholu vznikne jamka, do které samice snese jedno vejce. Doba inkubace je 21-31 dní. Rodiče krmí mláďata sekretem ze zažívacího traktu. Samotné hnízdění je závislé na počasí a změnách stavu vody.

Naše hejno tvořili většinou dospělí ptáci a několik mladých, ještě nevybarvených jedinců. Po krátkém pobytu na zimovišti vodních ptáků, kde jsme museli ošetřit několik jedinců s drobným poraněním nohou po transportu, jsme ptáky přemístili do výběhu s přirozenou vodní plochou, kterou tvoří část Munického rybníka. Ještě na konci léta a na podzim jsme zaznamenali několik pokusů o stavbu hnízd. První zimu prožili v zimovišti pro vodní ptáky mimo svůj výběh. Během tohoto období jsme postavili nové prosklené, pro ně upravené zimoviště, uvnitř kterého je velké brouzdaliště a dva malé krmné bazénky. Na ubikaci navazuje malý výběh, ze kterého je přístup do velkého expozičního výběhu na břehu rybníka. Výběh plameňáků je z vnější strany chráněn elektrickým ohradníkem proti vniknutí predátorů, jako je liška nebo kuna, kteří se v naší zoologické zahradě vyskytují. Krmíme je kompletním granulovaným krmivem značky Lundí. Během období klidu krmíme typ Regular, v době přípravy na hnízdění a v době hnízdění krmíme typ Premium. Do krmiva přidáváme B-komplex. Pokud jsou plameňáci na volné ploše rybníka, využívají plankton, kterého je v rybníce velké množství. Celkový podíl přirozeného krmiva v denní dávce jsme nezměřovali, sledujeme jen množství přijímaného granulátu. Tato technika krmení se nám osvědčila, ptáci jsou ve velmi dobré kondici a jejich opeření i po období stráveném na zimovišti je kvalitní a čisté.

Do nového zimoviště jsme je přestěhovali 4. dubna 2002. Ptáci si novému domovu rychle přivykli a hned v květnu začali u vody stavět hnízda. Stavba hnízd pokračovala i v červnu. Na hnízdech se různě střídali. Stav vody v rybníce nebyl stálý. Nejprve došlo ke snížení hladiny a ptáci se stavbou hnízd začali těsně u vodní hladiny. Později se hladina zvýšila a zaplavila několik metrů břehu i s hnízdy. Zaznamenali jsme ještě několik pokusů o stavbu hnízda, ale žádné nebylo dokončeno. V září, kdy byl rybník kvůli výlovu zcela vypuštěn, jsme museli ptáky zavřít do malého výběhu u ubikace. Vodu měli ptáci v bazénu uvnitř budovy. I v tomto prostoru si ptáci našli místo pro své pokusy o stavbu hnízd a stavěli na písku před vchodem do ubikace. Na tak malém prostoru docházelo k vzájemným potyčkám.

Na jaře v roce 2003 jsme do výběhu navezli vytěženou zeminu z rybníka a postavili provizorní hrázku. Tím vznikla laguna, ve které, i při poklesu hladiny rybníka, zůstala voda. V letních vedrech, kdy byl nízký stav vody a přirozená výměna nebyla možná, jsme vodu v laguně přečerpávali. Na břeh zátoky jsme vyhrnuli bahno, které se stále udržovalo vlhké. V květnu začali ptáci okamžitě stavět z rybníčního bahna hnízda. Materiálu na stavbu byl dostatek a tak hnízda rostla velmi rychle. Dokončeno bylo deset hnízd a

postupně zasedlo sedm partnerských dvojic. První vejce jsme objevili 12.6. Další následovala 13.,14.,15.,16. a 18.6.. Sedmé vejce bylo sneseno 21.6. Ošetřovatelka vedla přesnou evidenci hnízdících párů a svá pozorování zaznamenávala do nakresleného plánu hnízd - ptáci jsou kromě čipů, pro naši lepší orientaci, označeni barevnými plastovými kroužky s kombinací číslic a písmen. Rodiče se na hnízdech během dne pravidelně po několika hodinách střídali. V noci jsme pozorování neprováděli. V době, kdy plameňáci seděli na vejcích, odolali i některým velmi silným rušivým vlivům. Zaznamenali jsme případ, kdy při jedné z častých letních bouřek, uhořel blesk do dvou vysokých dubů přímo ve výběhu, asi 6 m vzdálených od hnízdících ptáků. Rodiče zůstali sedět, událost je nijak viditelně nevyrušila i přesto, že třísky a ulámané větve byly rozmetány do širokého okolí, tedy i na ně samotné.

10.července jsme se konečně dočkali. Vylíhlo se první mládě. Bylo zdravé a rodiče je krmili. Po vylíhnutí bylo bílé, nohy byly silné, růžově zbarvené, zobák byl krátký, silný. 11.července jsme při výměně rodičů na hnízdě (matka střídala otce) viděli druhé naklované vejce. Později odpoledne bylo vylíhnuté druhé mládě a za nějakou dobu jsme již pozorovali jeho krmění. 13.července bylo na hnízdě třetí mládě a ještě týž den večer čtvrté. 15.července se ztratilo vejce z pátého hnízda v termínu líhnutí. Není nám známo zda bylo oplozené. Ptáci se po ztrátě vejce chovali klidně. 16.července se v šestém hnízdě vylíhlo další mládě a 18.července poslední šesté mládě. V tento den jsme viděli třetí mládě chodit mimo hnízdo. Domnívali jsme se, že vypadlo, ale po chvíli samo vylezlo zpět do hnízda. Postupně opouštěla hnízda i ostatní mláďata, ale vzápětí se do nich vracela. 29.července byla pozorována celá rodina i s mladým ptákem v hlubší vodě. Všichni „pročvachtávali“ vodu. Mláďata byla zdravá a dobře prospívala, stále častěji se odvažovala mimo hnízdo a také do vody, kde se již pokoušela sama hledat potravu. Mezitím někteří další dospělí jedinci stavěli hnízda, ale žádné nedokončili.

Ptáky nevyrušil z hnízdění ani úder blesku v jejich bezprostřední blízkosti

Dnes jsou mláďata velká jako rodiče, zbarvení peří je šedobílé, nohy a zobák je šedý. Mladí ptáci ještě v prosinci a lednu žebrali o potravu. Rodiče před nimi nejprve uhýbali, ale když bylo mládě neodbytné, nakrmili je. Mladí ptáci přijímají potravu společně s dospělými. Ještě v listopadu zůstávali plameňáci ve výběhu. V prosinci začaly silné mrazy, od té doby nocují plameňáci v budově. Během dne jsou v malém výběhu a dveře do ubikace zůstávají otevřeny. V době, kdy je rybník zamrzlý, ptáky do velkého výběhu nepouštíme.

Během roku musíme plameňáky několikrát chytat kvůli různým zákrokům, kterým se nemůžeme vyhnout. Naši plameňáci nejsou kloubkování, což má zřejmě velký podíl na

dobré oplozenosti vajec - při páření mají samci lepší stabilitu. Na druhé straně je proto musíme pravidelně po přepeření odchyťovat a zastříhávat pera na ručních letkách. Další velký zásah do hejna je jarní očkování proti botulismu. V našich podmínkách je to nevyhnutelné. Většina našich vodních ptáků, včetně plameňáků, přijde do styku s vodou z Munického rybníka, která je, především vlivem intenzivního chovu ryb, silně znečištěna. V minulosti uhynulo každoročně na botulismus velké procento vodních ptáků. Po té, co jsme je začali, vždy před hnízdní sezónou, pravidelně očkovat, byly tyto ztráty sníženy na minimum. U plameňáků provádíme toto očkování od počátku jejich chovu u nás. Používáme americký preparát Botumink. Ačkoli se na první pohled zdá, že jim takový zásah nevádí, jsou po každém zákroku stresováni a jeden až dva dny špatně přijímají potravu. Mimo úrazy jsme se nesetkali v našem hejnu s vážnými zdravotními problémy. Na jaře, po delším pobytu ptáků v prostoru ubikace, se setkáváme s větším počtem otlaků nohou. Preventivně sypeme do krmných bazének sůl.

Mladým plameňákům se u nás daří dobře a my všichni se opět těšíme na jaro.

Breeding of the Greater Flamingo (*Phoenicopte rusruber roseus*) in the Ohrada Zoo. *This is the first successful rearing of flamingo in the Ohrada Zoo. The article gives short description of the rearing programme here in the Zoo and their placing and feeding methods. More detailed description is given about their nesting and the rearing of the young birds.*

Mladí plameňáci se s dospělými často vydávali na hlubokou vodu Munického rybníka, kde velice dobře plavali

Chov a odchov krkavců velkých (*Corvus corax*) v Zoo Ohrada.

Pavλίna Tichá

Krkavec velký (*Corvus corax*), řád pěvci (*Passeriformes*), je naším největším krkavcovitým ptákem (*Corvidae*). Má dlouhý, masivní, černý zobák. Zbarvení je celé černé s ocelově modrým nádechem. Velká hlava je zvýrazněná načepýřeným peřím na hrdle a štětinkami zakrývajících nozdry. Nohy jsou černé s dlouhými ostrými drápy. Oční duhovka je tmavě hnědá až černá. Pohlavní dimorfismus není zřetelný. U našeho páru má samec jen nepatrně statnější postavou a mohutnější hlavu. Vyskytuje se v celé Evropě, včetně Britských ostrovů, Severní Americe, Asii a v severní Africe. Je to převážně stálý pták. Obývá především lesnaté a horské oblasti.

Tvoří trvalé páry, hnízdící převážně jednotlivě, jednou do roka. Již v lednu začínají vyhledávat hnízdiště. Hnízdo stavějí na vysokých stromech nebo ve skalních rozsedlinách. Téhož hnízda používají dlouhé roky, pouze jej opravují a zdokonalují. Základ je vybudován ze silných větví, mechu, jílů a trávy. Střed tvoří malý dolík, vystlaný vlnou, chlupy, peřím, lišejníky. Hnízdo staví samice, samec jí přináší materiál. K páření dochází koncem ledna. Snáší 4 – 6 zelenomodrých, hnědě tečkovaných vajec. Samice sedí 20 – 21 dní, samec se zdržuje v blízkosti hnízda a samici krmí. Doba hnízdní péče je 40 – 45 dní. Potravu tvoří hlavně mršiny, ale loví také drobné hlodavce, obojživelníky, hmyz a mláďata ptáků či vejce. V menším množství se živí také semeny, ovocem a odpady.

ZOO Ohrada chová krkavce velké s přestávkami již od roku 1978. O dříve chovaných ptácích nemáme bohužel přesné informace. Tehdy odchovávaná mláďata byla vypouštěna na Šumavě v rámci posilování populace tehdy na našem území vzácného druhu. Poslední chovaný pár byl zakoupen 9. 7. 2001 od soukromého chovatele z Brna. Věk ptáků není známý, ale již u předešlého majitele hnízdili a měli mláďata. V naší zoologické zahradě se dobře adaptovali a hned v následujícím roce odchováli 4 mláďata.

V roce 2003 jsme se opět připravili na hnízdění. Chovný pár máme umístěný v pletivové, částečně zastřešené voliéře v klidné části zahrady. Na nejvyšší místo pod střechou jsme umístili základ pro hnízdo, který tvořila kruhová, dřevěná deska s průměrem asi 80 cm, ohraničená silnými větvemi, dříve používaná pro hnízdění čápů. Zajistili jsme dostatek hnízdního materiálu, který sestával z větví různých velikostí, drnů, jílů, chlupů, srsti, sena s dlouhými stvoly a podobně. Ptákům celoročně podáváme pestrá stravu, zabité hlodavce, křepelky, hovězí lůj, kuřata, kosti se zbytky masa, ryby, ale také semena, vejce, tvaroh, ořechy, ovoce. V období toku a hnízdění je nutné podávat až nadbytek potravy, protože ptáky to nabudí k zintenzivnění rozmnožovací aktivity.

Již první týden v lednu krkavci začali tokat. Při toku vydávají hluboké hrdelní zvuky, čepýří peří na hlavě a krku, pokývují hlavami. Samec je v tomto období k samici velmi galantní a předkládá jí nejlepší kousky z potravy, zpravidla vnitřnosti zabíjených hlodavců, játra, srdce, plíce a tuk z břišní a hrudní dutiny. Přebytky krmiva pak oba zahrabávají do země na horší časy. 16.ledna ptáci začali budovat hnízdo. Samec přinášel materiál a samice hnízdo stavěla. Agresivita vůči ošetřovateli stále stoupala a oba ptáci urputně střežili své území. Stavba hnízda rychle pokračovala a již 31.ledna samice začala budovat hnízdní důlek. 7.února zasedla na hnízdo. Samec se o samici vzorně staral a pravidelně ji přinášel krmení. V tomto období již byli ptáci tak agresivní, že do voliéry nebylo možné vejít. Oba útočili velmi organizovaně a to buď jeden zepředu a druhý zezadu nebo jeden ze země a druhý z výšky. Samice přitom vydávala krátké krákové zvuky, křídla držela svěšená od těla a celá se čepýřila. Její chování velmi připomínalo chování hnízdící kvočny.

28.února jsme zaslechli první hlasy mláďat. Již bylo třeba začít ptáky krmit 2x denně. První dávku hned ráno a druhou odpoledne, aby mláďata měla zajištěný dostatek potravy. Potomky krmili oba rodiče. 14.března 2003 jsme v hnízdě zahlédli dva zobáčky a 25.března již vykukovaly hlavičky dvou mláďat. Koncem března byla mláďata celá opeřená a v polovině dubna opustila hnízdo, ale stále se zdržovala na větvích v okolí a rodiče je krmili. Vylétlá mláďata mají peří matně černé bez ocelově modrého lesku a oční duhovka je tmavě šedá. Pohlavně dospívají ve druhém roce života.

Jsme si vědomi toho, že se nejedná o kriticky, nebo silně ohrožený druh. Spíše naopak, po létech opět obydluje místa, kde byl v minulosti vyhuben. Krkavci jsou pozorováni i v přírodě v okolí zoologické zahrady a dokonce i do naší stanice pro

handicapované živočichy již byl přinesen jeden mladý poraněný pták. Přesto jsme rádi, že se tomuto druhu u nás daří. Svým vzhledem a chováním - náš samec například vítá vybrané lidi slovem „nazdar“ - připravuje našim návštěvníkům nezapomenutelné chvíle.

Breeding of the Raven (Corvus corax) in the Ohrada Zoo. The article sums up the information gained, from the rearing of these birds in our Zoo, during the past two years, when we were successful in rearing their young.

Nové poznatky v chovu snovače zahradního (*Ploceus cuculatus*).

Jana Chrtová, Jiřka Králíčková

Snovače zahradní (*Ploceus cuculatus*) chováme v ZOO Ohrada již od roku 1996. Pravidelně je množíme od roku 1999. I přes úspěšné pravidelné odchovy, které byly publikovány ve výroční zprávě z roku 2001, se nám stále nedaří odchovat takové množství ptáků, které by mohlo do budoucna nahradit původní hejno. Dospělé samice mají, pravděpodobně díky větší zátěži při hnízdění a odchovu mláďat, poměrně vysokou úmrtnost. V roce 2003 byla naše chovná skupina složena ze šesti párů. Během odchovu jsme získali několik nových poznatků.

V tomto roce bylo velmi teplé jaro a samci začali stavět hnízda oproti předchozím rokům asi o dva týdny dříve. Již na začátku května byla jejich potřeba stavět tak silná, že i když neměli k dispozici čerstvou trávu, použili ke stavbě dlouhé seno. Asi v polovině května se v hnízdech objevila čtyři vejce. Později, když začaly růst různé úzkolisté trávy, které snovači používají ke stavbě hnízd, samci hnízda dostavěli. Na začátku června jsme našli na zemi mrtvé mládě. Po dvou dnech uhynulo druhé mládě. Ostatní mláďata se zdárně vyvíjela a v polovině června začala postupně vylétávat z hnízd. V období od 10.6. do 16.7. opustilo hnízda osm mláďat. Z další srpnové snůšky již nepřežilo žádné mládě i když ptáčata měla stejnou péči i krmení. V polovině září dospělí ptáci nejen, že vyhazovali mláďata z hnízd, ale hnízda začali rozebírat zcela.

Oproti předchozím rokům se v krmení snížil podíl smýkaného hmyzu, jehož získávání je velmi časově náročné a hlavně - závislé na počasí. Část smýkaného hmyzu nahradily larvy zavíječe voskového. Ptáci zavíječe velmi dobře přijímají. Z dietetického hlediska jsou larvy zavíječe velmi vhodným krmivem pro mladé ptáky. Jejich chov není příliš náročný a během krátké doby se vyprodukuje velké množství larev, které jsou pak stále k dispozici. Jako v minulých letech byli ptáci dále krmeni ovocem, naklíčeným zrním, vaječnou míchanicí, suchou směsí pro hmyzožravé ptáky, směsí prosa a čerstvými nedozrálými klasy různých trav. Množství podávaného hmyzu a frekvence krmení se řídila množstvím a stářím ptáčat v hnízdech. Hmyz byl podáván několikrát denně v malém množství, aby mláďata stačila vytrávit a rodičům se ozývala. Pokud se mláďata neozývají a jsou příliš „spokojená“, staří je pravděpodobně považují za málo životaschopné a přestávají je krmit, případně je vyhodí z hnízda. Tento jev jsme pozorovali již v minulých letech.

Zpočátku jsme se domnívali, že ukončení hnízdní sezóny je ovlivněno především celkovou nabídkou živočišného krmení a nočním ochlazováním, případně délkou dne. Přibližně v době, kdy končí možnost získávání širokého sortimentu smýkaného hmyzu, končí totiž i hnízdění snovačů. Dnes považujeme za nejdůležitější nastupující noční ochlazování a především pak celkovou vyčerpanost hnízdících ptáků.

Breeding of the Willage Weaver (Ploceus cuculatus) in the Ohrada Zoo. The article follows up on the summary given on the breeding of these birds, which was published in the annual report of the Ohrada Zoo in 2001. The authors talk about their new experiences which refer to their feeding and nesting habits that they obtained during the past two seasons.

SUMMARY

The year 2003 has been an important year for the zoological garden with the change of the promoter; the new promoter has become the South Bohemian Regional Council, who has shown great interest in the development of the Zoo as per the prepared concept. The greatest effort has been given first of all to planning and preparation of new, up to now inaccessible part of the Zoo. So in the existing area of the garden there are no greater changes visible. We mainly concentrated on the esthetical visual improvement of the existing enclosures and aviaries, yet we were able to open some new smaller exhibits.

In the newly renovated outside enclosures the visitor can see during the season three kinds of terrestrial tortoises and only one kind of tortoise which lives in the Czech Republic, European Pond Turtle. These enclosures are supplemented with an exhibit which is prepared for our one and only poisoned snake, the European northern viper.

For the first time we are able to say that the Greater Flamingo has produced some young. From the seven eggs that were laid, six young birds were hatched the incubation was by natural means. We also feel great achievement in rearing three young birds of Wonga Pigeon. This is the first success in rearing young not only in our zoo but also in all the zoos in Czech and Slovak Republics. Great pride is also felt in the regular rearing of Willage Weaver. It is also worth mentioning the successful breeding of the Ducks and Geese for example the Shoveler and Pintail. For the first time we were also successful in rearing one chick of the Himalayan Monal, and also the success in repeated breeding of Little Owl. Other happy event was the rearing of seven young birds of the Ural Owl, whose breeding forms part of our reintroduction programme into Šumava region. From the mammals we were successful in breeding for example young from the Brush-tailed bettong, and wolf cub and Siberian Chipmunk. From the reptiles we have two kinds of tortoises, European Pond Turtle and European tortoise and one kind of snake the Aesculapian snake.

Apart from that the new paths, roads and underground network were finished in the new part of the Zoo during the year, we also secured the renovation of the administration building and the computer network became active. Some necessary reconstruction work has also been carried out in the forthcoming facility for handicapped animals in Rozova near Temelín.

During the year 2003 our offer of weekend activities for the visitor has increased considerably as well as our educational products. Some of these activities have been financed by grants. Three projects from part of the information system of the Zoo (voice guide, interactive educational board and printed information leaflets). The same method was used for the new educational programme "Living Earth"; also we held a wood sculpture symposium in the zoo named the World of Animals.

The number of visitors to the zoo during the 2003 has again after a yearly pause, went over the 220 thousand, from the total number there were 101 262 adult visitors, 49 352 children and pensioners (half price entry ticket) and 71 537 free of charge visitors (mainly children under the age of 6).

СВОДКА

В 2003-ем году знаменитым событием для нашего зоопарка стало изменение учредителя, которым стал Край Южной Чехии. Новый учредитель очень интересовался развитием зоопарка согласно выработанной концепции. Самое большое усилие мы приложили планированию и подготовке новой, до сих пор неоткрытой, части зоопарка. В наличном ареале никаких существенных изменений не произошло. Мы стремились прежде всего улучшить эстетический облик существующих выгонов и вольер, но несмотря на это нам удалось ввести в эксплуатацию несколько новых небольших экспозиций. В отделанных наружных выгонах посетители могут посмотреть три вида сухопутных черепах, и также единственный вид черепахи проживающей на территории Чешской Республики – европейскую болотную черепаху. Эти выгоны дополнены еще экспозицией построенной для единственной нашей ядовитой змеи – обыкновенной гадюки.

Первый раз у нас расплодился розовый фламинго. Из семи снесенных яиц наша стая увеличилась на шесть птенцов, когда инкубация произошла естественным образом. Большим успехом считаем и откорм трех птенцов голубя вонга – вообще первый откорм не только в нашем зоопарке, но в чешских и словацких зоопарках вообще. Действительно похвастаться можно регулярными откормами больших масковых ткачей. Относительно гусеобразных птиц можно перечислить например размножение широконоски и шилохвостя. Первый раз вообще нам удалось вырастить одного цыпленка гималайского монала. Регулярно нам получается откорм домового сыча, и также нас обрадовало семь птенцов длиннохвостой неясыти, откорм которого у нас является составной частью реинтродукционной программы этого вида на Шумаве. Из млекопитающих нам удалось откормить напр. короткомордого кенгуру, волка и азиатского бурундука. Из пресмыкающихся два вида черепах - европейскую болотную черепаху и балканскую черепаху, и один вид змеи - эскулапова полоза.

Кроме того, что в течении года удалось закончить постройку коммуникаций и технических сетей в новой части зоопарка; мы обеспечили и ремонт крыши административного здания, и ввели в эксплуатацию внутреннюю компьютерную сеть. В будущей станции для гандикапованных животных в Розове у Темелина проходила самая необходимая реконструкция объекта.

В 2003-ем году существенно возросло предложение мероприятий для посетителей на протяжении выходных, и также предложение образовательных программ. Частично было все это финансировано из полученных грантов. Три программы являются составной частью информационной системы зоопарка (аудиогид, интерактивная образовательная таблица и печатные информационные материалы). Таким же образом возникла и новая образовательная программа «Оживленная почва», и произошел симпозиум на тему применения деревянных скульптур в зоопарке – «Мир животных».

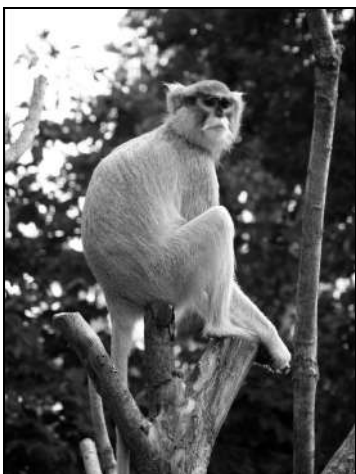
Количество посетителей зоопарка в 2003-ем году опять после годового перерыва превысило границу 220 тысяч. В общем количестве 222.151 посетителей находилось 101.262 взрослых, 49.352 детей и пенсионеров (билет с 50%-ной скидкой), и 71.537 посетителей по свободным билетам (в основном дети в возрасте до 6 лет).

Kočka divoká (Felis silvestris)

Volavka bílá (Egretta alba)

Kočkodan husarský (Erythrocebus patas)

Sumec velký (Silurus glanis)

Redakce výroční zprávy: RNDr. Roman Kössl
 Fotografie na titulní straně: sýc rousný (*Aegolius funereus*), foto Petr Bednář
 Ostatní foto: Roman Kössl, Ivan Kubát, Petr Bednář
 Tato publikace neprošla jazykovou úpravou
 Tisk: Printman, spol. s r.o., Litomyšl